

Τότε γὰρ τὰ ἰδῆ τὸ πλάσμα ἔ τὸ τερπνὸ τὸ ξύπνημί του
 'Σ' ἔνα σῶμ' ἀδελφωμένα τέτοια ἔργα θαυμαστά,
 Νὰ μαγεύῃ, τὰ φαιδρύνῃ μὲ τὸ ρόδο τῆ ματιᾶ του,
 Κ' εἰς τὸ πλῆρι του ν' ἀστράφτουν χιόνι καὶ ἄστρα λαμπυρά,

✱

Ἐλθῇ ὁ καλὸς Πατέρας ἔ τὸ παιδί του τὰ χάριση
 Τὴν ἀθίρατὴν εὐτυχίαν τοῦρατοῦ κάτου ἔ τῇ γῇ,
 Τὼν ἀγγέλων ἡ ψυχὴ του τῇ χαρὰ νὰ μὴ φθοιήσῃ,
 Κι' ὁμορφιεῖς τοῦ παραδείσου μέσ' ἔ τὸν κόρρο του τὰ κλῆ.

✱

Ἔτσι ἔσμιξεν ἄστέρια, ρόδο, χιόνι ἔ ἔνα σῶμα.
 Κορμὶ ἔπλασε τὸ χιόνι, καὶ ἔ τὸ θεῖο του λογισμό.
 Τὰ δυὸ ἄστρα δυὸ ματάκια, τὸ τριαντάφυλλο ἔνα στόμα,
 Καὶ μὲ ὅλα μιὰ Γυναῖκα, ἔργο τέλειο, θαυμαστό.

Ἀνδρέας Μαρτζώκης.

ΣΗΜ. ΔΙ' ἘΘ. Εὐτυχεῖς θεωροῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς δημοσιεύοντες, ὡς προσηγγείλαμεν, τοῦ ἀριστοτεχνικοῦ ποιήματος τοῦ Rameau τὴν ἀριστοτεχνικὴν μετάφρασιν, ἣν μόνον ἠδύνατο νὰ συγγράψῃ ὁ κατέχων τοιαύτην ἐπιφανῆ θέσιν ἐν τῇ νεωτέρῃ ἑλληνικῇ Πarnaσσῷ πασίγνωστος ποιητὴς καὶ ἀπαράμιλλος μεταφραστὴς τοῦ Moïse τοῦ Vigny, τοῦ Last man τοῦ Campbell καὶ τοῦ Traum τοῦ Richter.

Η ΟΠΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΜΕΡΚΑΤΗ

Memorie inedite del Secolo XVI e XVII —
 Mamiani: Mario Pagano o dell'immortalità dell'anima. Firenze 1846.

Α'.

Ἀπὸ τοῦ 1576 μέχρι τοῦ 1580 ἔάν τις πρὸς στιγμὴν ἐπισκόπῃ τοὺς ἐν τῇ ἀνωτέρῃ τῆς Ῥώμης παιδευτηρίῳ συνηγμένους φοιτητάς, ἢ προσοχὴν του ἰδιαζόντως θὰ εἰλκύετο ὑπὸ δύο νεανίσκων, ὧν ἡ φύσις ἠθέλησε διὰ τῶν ἐνίοτε ἀλαθῆτων τῆς ὀψεως γνωρισμάτων νὰ υποδηλώσῃ τὴν ἠθικὴν καὶ νοητικὴν εὐκλειάν. Ὁ εἰς ἀπεκαλεῖτο Μιχαὴλ Μερκάτης κατεγόμενος ἐκ τοῦ περιβλέπτου οἴκου τοῦ San Miniato ἐν Τοσκάνῃ συγγενεύοντος μετὰ τῶν Βονα-

παρτῶν, ἀριθμήσαντος δὲ καὶ ἀριθμοῦντος ἐνταῦθα πολλοὺς διαπρεπεῖς ἐκγό-
 νους, καὶ ὁ ἄλλος Ἰωάννης Μαρσίλιος ἐκ Βονωνίας, πλὴν πρὸ πολλοῦ ἐγκατεστημένος ἐν Ῥώμῃ. Ὁ Μερκάτης ἠκροᾶτο τῶν μαθημάτων τῆς ἱατρικῆς σχολῆς, ὁ Μαρσίλιος τῶν τῆς νομικῆς, ἀλλὰ ἐὰν διάφορον ἡσπάσθησαν τὸ στάδιον, ὑπὸ τῶν αὐτῶν διεπνέοντο αἰσθημάτων. Ὁ Μαρσίλιος ἀνομολογῶν τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Μερκάτη, διαπρέποντος ὑπὲρ πάντας τοὺς συμμαθητάς του καὶ ἐγγυωμένου ἔκτοτε τὴν ἐπιτυχίαν ἐκείνην καὶ εὐδοκίμησιν, ὧν ἕνεκεν ἀπθανάτισθη τ' ὄνομά του, προσεπάθει νὰ τὸν μιμηθῇ κατὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν σύνεσιν, τρέφων πρὸς αὐτὸν τὸ φίλτρον ἐκεῖνο, ὅπερ ἡ ἐκτίμησις καὶ ὁ σεβασμὸς ἀνέγουν πολλάκις εἰς βαθμὸν ἀφροσύσεως. Ἐκ τούτου ἐγεννήθη μετὰ τῶν δύο νέων ἡ φιλία ἐκείνη, ἣς τοὺς κρίκους χαλκαεύει ἡ ταυ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
 41534.66.0032

τότης τοῦ ἰδεώδους, καὶ ἤτις, ἐκκολλητομένη καὶ προαγομένη ὑπὸ τὴν γόνιμον τῆς μαθήσεως ἐπίδρασιν, ἰσχυροποιεῖται καὶ ἐξαίρεται ἐκ τῆς συναισθησεως τῆς ἀμυδιαίας τῶν οὕτω συνδεομένων ἀξίας.

Καίπερ μὴ παραιτούμενοι τῶν μεμετρημένων ἐκείνων ψυχαγωγῶν, ἐν αἷς ἡ νεότης διδάσκειται τὸ μέλλον ἐνῶ φαίνεται ἀπολαύουσα μόνον τοῦ ἐνεστώτος, ἐν αἷς διαγκωνίζουσα τὰς πλάνης καὶ τὰς κακίας τοῦ κόσμου, μανθάνει νὰ θωρακίζηται κατ' αὐτῶν, ἐν αἷς τέλος ἐκχέει μέρος τοῦ πληθωροῦντος σφρίγγους της χωρὶς ν' ἀποκομίζῃ τὸν κόρον καὶ τὴν ἀπογοήτευσιν, οἱ δύο φίλοι πολλάκις διήρχοντο τῆς σχολῆς των τὰς ὥρας ἐν σοβαραῖς συνδιαλέξεσιν, ὧν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ δισεπίλυτα τῆς μεταρυσικῆς προβλήματα ἀπετέλουν τὸ θέμα. Εὐσεβεῖς ἀμφοτέρω, καθὼς ὑπὸ εὐσεβῶν γονέων ἀνατραφέντες, δὲν ἐτόλμων ν' ἀπιστήσωσιν εἰς τὰ ὑπὸ τῆς θρησκείας διδασκόμενα, ἐπεθύμουν ὅμως νὰ πληρώσωσι τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ νοῦ, ὡς ἐπλήρουν τὰς τῆς καρδίας, καὶ νὰ ἐνισχύσωσι τὸ κῦρος τοῦ ἐνστίχτου διὰ τῆς ἐναργείας τῶν ἀποδείξεων. Δὲν ἠδύναντο νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι ὁ νοῦς, ὅστις διέτρεξε τὸ ἄπειρον δι' ἐνὸς λογισμοῦ καὶ ἡ καρδιά, ἣτις ἐν ἐνὶ παλμῷ περιέλαβε τὴν αἰωνιότητα, σιγῶσι διὰ παντὸς ἐντὸς τεσσάρων σανίδων, ἔφρισσον δὲ πρὸ τῆς ἰδέας ὅτι κληρονόμος τῆς Δημιουργίας ὠρίσθη ὁ νεκροθάπτης. Αἱ πυρετώδεις αὗται συζητήσεις, ἡ μᾶλλον αἱ ἐνχαλῶνιοι αὗται ἔρευναι εἰς τ' ἀπόκρυφα τῆς μελλούσης ἡμῶν ὑποστάσεως, παρετείνοντο ἐπὶ πολὺν χρόνον, ὅτε ἡμέραν τινὰ ἐν τῇ μέσῃ χλοανθοῦς πεδιάδος, οἱ δύο νέοι ἐλαυνόμενοι ὑπὸ τῆς αὐτῆς ὁρμῆς, χωρὶς προηγουμένως νὰ τὴν ἀνακοινώσῃ ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον, ἐρρίφθησαν εἰς τὸν τράχηλον ἀλλήλων, καὶ ὡμοσαν ὅτι ὅστις ἐξ αὐτῶν θ' ἀπέθνησκε πρῶτος, θὰ διεκοῖου εἰς τὸν φίλον του τὰ μετὰ τὴν ζωὴν ταύτην μυστήρια. Ἀλλὰ μόλις ἐκστομίσαντες τὸν ὅρκον τοῦτον, αἰφνης βιαίως ἀ-

πεσπάσθησαν τῆς περιπτύξεώς των· ἡ ὑπόσχεσις ἐκείνη, ἣτις παρατόλμως κατήργει τοῦ θανάτου τὸ δικαίωμα, ἣτις ὠρίζε πέραν τοῦ τάφου τὴν προθεσμίαν τῆς ἐκπληρώσεώς της, ἣτις ἀνέστελλε τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἐνέπλησεν αὐτοὺς ἀορίστου τινὸς δέους· ἀλλ' εὐθὺς κατισχύσαντες τῆς στιγμιαίας ταύτης λιποψυχίας ἐτόνισαν ἐμφαντικώτερον τὰς ἐπισήμους ἐκείνας λέξεις, καλοῦντες ἐνδομύχως ὡς μάρτυρας τῆς ἀμυδιαίας αὐτῶν ὑποχρεώσεως τὸν οὐρανόν, ὅστις ἀντὶ νὰ συννεφωθῇ ἐπὶ τῇ τόλμῃ των, ἐφαίνετο διαγελῶν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ τὸν ἥλιον, ὅστις τοὺς περιέβαλλε διὰ τῶν ἀκτίνων του, ὡς ἂν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης προεσχέδιάζε τὴν ἀπαθέωσίν των.

Β'.

Ἀφοῦ ἐξεκάλεσαν οὕτω τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας των ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν, οἱ δύο φίλοι, οἱ οὐκ ἀποπληρῶν συμφωνίαν, δὲν συνωμίλησαν πλεόν περὶ τοῦ τοσοῦτον ἀπασχολήσαντος αὐτοὺς θέματος. Θάπτον ἢ βράδιον θὰ ἐπῆρχετο ἡ στιγμή, καθ' ἣν ὁ εἰς συντρέβων τὴν πλάκα τοῦ τάφου, θὰ διερρήγγυε πρὸ τοῦ φίλου του τὸν πέπλον, οὗ οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις ἰσχυρὴ ποτε ν' ἀνασύρῃ μίαν πτυχὴν, ὁ δὲ θ' ἀπεκάλυπτε τὸ τεράστιον ἄγγελμα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἀντικαθιστῶν τὸ « Πίστευε καὶ μὴ ἐρεύνα » διὰ τοῦ « Πείσθητι καὶ πίστευε ». Ἐν τούτοις αἱ μελέται αὐτῶν ἐπερατοῦντο, ἐκάτερος δὲ ἐτρέπετο τὴν τρίβον, ἣν ἐν τῷ βίῳ προεχάραξε. Καὶ ὁ μὲν Μαρσίλιος ἀνεδεικνύετο δόκιμος νομοδιδάσκαλος, περιώνυμος δὲ Ἀσκληπιάδης καὶ εἰς τῶν δημιουργῶν τῆς ὀρυκτολογικῆς ἐπιστήμης ὁ Μερκάτης, καταλαβὼν θέσιν περιφανῆ, ὡς πολλάκις προήγγελλεν αὐτῷ ὁ διάσημος αὐτοῦ διδάσκαλος Ἀνδρέας Κισαλπίνος, ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης φυτολόγων, τέλος δὲ διορισθεὶς ἀρχίατρος τοῦ πάππ Κλήμεντος τοῦ Πάππ Ταῦτα ἔτη παρήρχοντο, ἡ δὲ φίλις τῶν δύο ἐπιστημόνων διετηρεῖτο ἀκμαία καὶ ἀνεφελος, ὡς ἐκείνη τῶν δύο φοιτητῶν. Ἐ-

φαίνεται ὅτι ὁ χρόνος ἐκράτυνεν ἔτι μάλλον τὸ αἰσθημὰ των, ἀποδεικνύων οὕτω ὅτι ἡ πτέρυξ αὐτοῦ τὰ πάντα ἄλλοις καὶ καταβάλλει πλην τῆς ἀγαπῶσης καρδίας.

Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους πολλὰ γεγονότα ἐξετυλίχθησαν ἐν Ῥώμῃ κινήσαντα τὴν ἐκπληξιν, τὸν οἶκτον ἢ τὴν φρίκην τῶν δύο φίλων. Παρέστησαν ὁμοῦ ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ὅτε ὁ αἰγυπτιακὸς δεσλίσκος, ὁ ἄλλοτε ὀρθούμενος ἀγέρωχος ἐν τῇ πέλει τῶν Καισάρων καὶ ἐν τῇ μέσῃ τῶν ὁμοιωμάτων τῆς πολυθείας μὴ ποθῶν πλέον τὰς ἰθαγενεῖς αὐτοῦ σφίγγας, ἀνεστηλώθη ἐκ τοῦ βάθους τῶν κευθμώνων περιβεβλημένος νέαν ζώην καὶ νέαν αἴγλην, καθὼ στεγασθεὶς ὑπὸ τοῦ σημείου τῆς λυτρώσεως· παρέστησαν ὁμοῦ ἐν τῇ πεδίῳ Varano εἰς τὴν χερουργίαν τῶν Cenei, καθ' ἣν μὴτηρ καὶ θυγάτηρ ἀπεκεφαλίσθησαν, ἐξωρύχθησαν δὲ τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ τὰ σπλάγχνα, ἐνῷ εἰς τὸν ἐπίσης καταδικασθέντα δευτερότοκον ἐχαρίζετο ἡ ζωή, ἐπὶ τῇ ἀπανθρώπῳ ἔρῃ ν' ἀνέλθῃ διαδοχικῶς εἰς τὸ ἱκρίωμα τῶν οἰκείων του, καὶ περίρρυτος ἐκ τοῦ αἵματός των, ν' ἀποθάνῃ οὐχὶ ἐξ ἑνός, ἀλλ' ἐκ τριῶν θανάτων· τέλος ὁμοῦ παρηκολούθησαν τὴν σορὴν τοῦ Τάσσου βαίνοντος εἰς τὴν ὑστάτην καὶ ἡρεμωτέραν αὐτοῦ κατοικίαν, καὶ προκρίναντος τοῦ ὑπὸ μιᾶς κοινωνίας καὶ μιᾶς ἐποχῆς πορτοκαυζομένου στεφάνου τὸ διάδημα, δι' οὗ τὸν περιέβαλον ἔλοι οἱ ἄνθρωποι καὶ ἔλοι οἱ αἰῶνες. Πῶς δὲν ἐλύθη ἡ ἀπαρία τῶν δύο φίλων ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ φερέτρου ἐκείνου, ἐν ᾗ περιεκλείετο ἡ φθορά, ἀλλ' ἐξ οὗ ἀνέθρωσκεν ἡ ἀθανασία!

Γ.

Τὸ ἔτος 1611 ἤγγιζεν εἰς τὸ τέρμα του. Ὁ Μερκάτης ἐκάθητο ἐσπέραν τινα ἐν τῇ σπουδαστηρίῳ τοῦ μεγάρου του, ὅπερ οἱ ἐγχώριοι εὐλαδῶς ὑποδεικνύουσιν εἰς τὸν ξένον, ἀσχολούμενος περὶ τὰς πεφιλημένας αὐτοῦ μελέτας. Ὁ ἄνθρωπος ἐμαίνετο ἐξωθεν, σκότος δὲ πυκνότερον ἐπέκειτο, ὡς κάλυμμα μολύβδινον,

ἐφ' ἀπάτης τῆς φύσεως. Τὴν φύσιν αὐτὴν ἀκριβῶς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν διηρεῦνα ὁ σοφός, κατὰ τὰς πολυτρόπους αὐτῆς ἐκφάνσεις, ἴσως δὲ ψαύων τὰ μέλη τῆς μυστηριώδους ταύτης Ἰσιδος ἐπειράτο ν' ἄρῃ τὴν καλύπτραν, ἥτις σκέπει τὴν ὄψιν τῆς, ἵνα μάθῃ ἐὰν ὑπὸ τὸ κρήδεμνον ἐκεῖνο κρύπτεται τὸ μεῖδιμα Θεοῦ ἢ ὁ σαρδασμὸς δαίμονος. Αἴφνης ἡ προσοχὴ αὐτοῦ περισπάται ὑπὸ τοῦ πτεροκοπήματος ἵππου ἀπὸ ρυτῆρος πρὸ τῆς οἰκίας του ἐλαύνοντος, τρόμος δὲ τὸν καταλαμβάνει ἀκούοντα τὸν δρόμον τοῦ ὑποζυγίου αἴφνης ἐπέχοντα, τὴν δὲ θύραν του πληττομένην τοσοῦτον ἰσχυρῶς, ὥστε τῷ ἐφάνη ὅτι ἐκ βάθρων διεσείσθη ἡ οἰκία. Ὑπείκων εἰς ὠθησιν ἀκατάσχετον, πάραυτα ὁρμᾷ εἰς τὸ παράθυρον τοῦ δωματίου κειμένου ἐπὶ τῆς οδοῦ· τὸ ἀνοίγει, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ τὰ πάντα περιβάλλοντος ζόφου διαβλέπει τὸν φίλον αὐτοῦ λευχειμονοῦντα, λευκοῦ ἵππου ἐπιβαίνοντα καὶ ἀνακράζοντα αὐτῷ λατινιστί· «Vera, Michael, vera sunt illa». Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ὁ Μαρσίλιος ἀπῆλθεν, ὁ δὲ Μερκάτης ὑπὸ μυρίων κατεχόμενος σκέψεων καὶ εἰς ἄοριστον ἀγωνίαν ἐνδίδων, ἐνδύεται ἐν σπουδῇ, καὶ τρέπεται τὴν εἰς τὸ οἶκμα τοῦ φίλου αὐτοῦ ἄγουσαν, κείμενον εἰς ἱκανὴν ἐκείθεν ἀπόστασιν κατὰ τὰ μέσα τῆς κλιτύος τοῦ Ἰανίκλου λόφου. Γινώσκων κάλλιστα τὸ ἰδιαιτέρον τοῦ Μαρσίλιου δωματίον, ἀνεθάρρηνσε κάπως ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ ἀμυδροῦ φωτός, ὅπερ διεφαίνετο ἐκ τῶν κεκλεισμένων θυρίδων, καὶ ὅπερ ἐμαρτύρει τὴν ἐκεῖ παρουσίαν τοῦ φίλου του. Πλησιάζει εἰς τὸν οἶκον, κρούει τὴν θύραν, μετὰ τινα δὲ χρόνον παρίσταται πρὸ αὐτοῦ γραῖα ὑπὸνέτρια ἀγαπῶσα τὸν Μαρσίλιον ὡς τέκνον τῆς, ἥτις ἀναγνωρίζουσα τὸν Μερκάτην ἀναλύεται εἰς δάκρυα, καὶ σχεδὸν λιποθύμιος ἀγγέλλει ἐν μέσῳ κοπετῶν καὶ θογγῶν εἰς τὸν κατάπληκτον ἐπιστήμονα ὅτι πρὸ μιᾶς ὥρας ὁ ἀρχαῖος αὐτοῦ συμμαθητὴς ἀπέβιώσε μακρὰν τῶν γονέων του, μεταβάντων πρὸ τινων ἡμερῶν εἰς Βονωνίαν,

καὶ ἀκριβῶς, ὡς ὑπελόγησεν ὁ ἀκροώμενος, καθ' ἣν στιγμήν ὤφθη αὐτῷ τὸ φάσμα, τὸ ἐκ τοῦ οὐδοῦ ἄλλου κόσμου ἐπιστρέφαν ἐπ' ὀλίγον εἰς ἐκεῖνον, ὃν κατέλιπεν, ὅπως τηρήσῃ τὸν λόγον του.

Οὐδεμίᾳ ἐπιτρέπεται ἀμφιβολία περὶ τῆς φιλαληθείας τοῦ Μερκάτη, διηγηθέντος ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὴν ὀπτασίαν ταύτην, εἰς ἣν ἡ ἰδιότης αὐτοῦ ὡς περὶ θετικᾶς μελέτας ἀσχολουμένου προσδίδει περισσότερον κύρος. Ἡ ἐπιστήμη, ἡ ἄλλοτε ἀμειλίχτως ἀπορρίπτουσα τοιοῦτου εἶδους φαινόμενα, ἀλλ' ἀπὸ τινος τελεσφόρως μελετῶσα ταῦτα καὶ τινὰ ἐξ αὐτῶν ἀνάγουσα εἰς φυσικὰς δυνάμεις μήπω παρατηρηθείσας, δύναται ἴσως νὰ θεωρήσῃ τὸ ὄραμα τοῦτο ὡς αὐθυποβολῆς ἢ τηλεπαθείας ἀποκύημα· τὸ καθ' ἡμᾶς, μὴ δυναμένους νὰ ἐπιληφθῶμεν τοιοῦτου ζητήματος, θὰ ἡυχόμεθα εἰς ὅλους, ἵνα, καθ' ἣν στιγμήν θρηνοῦσι τὸν χωρισμόν, ὃν ἐν τῇ ἀπογνώσει των νομίζουσιν αἰώνιον, τοῦ πατρός, τῆς μητρός, τοῦ ἀδελφοῦ, τοῦ υἱοῦ ἢ ἄλλου ἀγαπωμένου ὄντος, παρίσταται αἴφνης πρὸ αὐτῶν τὸ πεφιλημένον τοῦτο ὄν, ἐπιβεβαιούν· οὕτω τὴν ἀλληλεγγύην δύο κόσμων καὶ δύο ὑπάρξεων.

MEMNON MARTZOKH.

Τὸ κάτωθι δημοσιευόμενον ἀνάγνωσμα, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ παρ' ἡμῖν διαπρεποῦς ἱατροῦ I. Μάργαρη, ἐν τῇ συλλόγῳ τῶν φιλομαθῶν κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1895 ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου.

ΠΕΡΙ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Μετὰ τόσα σπουδαῖα ἀναγνώσματα, μετὰ τόσας τερπνάς, εὐφραδεῖς καὶ λίαν διδακτικὰς σύνομα ὁμιλίας κατὰ τὰς ἀπὸ πέρυσιν ἀρξαμένας συνεδρίας τοῦ Συλλόγου τούτου, τοῖς μὴρόν θεωρῶ δι' ἐμέ, βεβαίως νὰ παρουσάζωμαι τὴν ἐσπέραν ταύτην ἐνώπιον ὑμῶν, ἵνα ὁπαυολήσω ὑμᾶς εἰς ἀκράσειν· ἀλλ'

εἰς τοῦτο μὲ ὦλει ζήλος διχαῆς τοῦ νὰ συντελέσω κατὰ τι εἰς τὴν πρόδον τοῦ Συλλόγου συμπράττων, ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοί· κάλλιστα δὲ γινώσκων, ὅτι τὰ ὑπ' ἐμοῦ ρηθησόμενα εἰσὶ γνωστά εἰς τὰ ἀξιότιμα τοῦ Συλλόγου μέλη τὰ ἐπὶ ἐγκυκλοπαιδικαῖς γνώσεσι διακρινόμενα καὶ μάλιστα πολὺ ἀκριβέστερον καὶ λεπτομερέστερον ἢ εἰς ἐμέ ὡς καὶ εἰς πλείστους ὅτους τῶν εὐγενῶς πρὸς ἀκρόασιν συνεληθόντων, δὲν ἀπευθύνομαι ἢ πρὸς ἐκείνους μόλις, εἴτινες ἔσκεν ἄλλοτρίων λόγων δὲν ἡτύχησαν νὰ λάβωσιν ἄχρι τοῦδε γινώσιν τῶν ὧν θέλουσιν ἀκούει ἢ ἄλλων παραπλησίων διδασμάτων, τούτων τὴν προσεχὴν ἐπικαλοῦμαι παρὰ δὲ τῶν λοιπῶν ἐξαίτουμαι νὰ μὲ τιμῇσωσι διὰ τῆς εὐγενοῦς ἀνοχῆς των.

Τὸ θέμα, ἐφ' οὗ θέλω ἀσχοληθῆ, εἶνε ὡς προειδοποιήθη ἡ «Μέτρησις τοῦ Χρόνου». Ἐρὸν βεβαίως τὸ ἀντικείμενον, δι' ὅπερ πρᾶκαλῶ νὰ μοι ἐπιτραπῶσι παρεκδᾶμεις τινές, ὅπως καταστή ὅσον εἶον τε ἀδαρὲς καὶ ἀνοχλον καὶ συνάμα καταληπτότερον.

ΜΕΤΡΗΣΙΣ ΧΡΟΝΟΥ

Χρόνου μέτρησιν λέγοντες, ἐννοοῦμεν βεβαίως τὴν μέτρησιν τῶν μερῶν τοῦ χρόνου, τοὔτεστι τῶν παρελθόντων μερῶν, καθ' ἃ συνέβη τι τῶν τοῦ παρόντος καθ' ἃ συμβαίνει καὶ τῶν τοῦ μέλλοντος, καθ' ἃ μέλλει νὰ συμβῇ, καθὼς διαμέτρησιν τοῦ τόπου ἐννοοῦμεν ὠρισμένου διαστήματος κατὰ μήκος ἢ κατὰ πλάτος, ἢ καθ' ὕψος ἢ κατὰ μήκος καὶ πλάτος, ἢ κατὰ μήκος πλάτος καὶ ὕψος ἢ τὴν ἑκτασιν δρόμου, ὃν διατρέξαμεν ἢ διατρέχομεν ἢ θέλομεν διατρέξει καὶ ἀναγκαῖον θεωρῶ τὸν σαφηνισμόν τοῦτον καθ' ὅσον χρόνος καὶ τόπος εἶνε δύο τινα ἀναρχα καὶ ἀπέραντα. Μᾶταιως τῷ ὄντι θὰ προσπαθῇσμεν διὰ τοῦ νοός μας ἀνατρέχοντες ἀπὸ παρελθόντων εἰς παρελθόντα νὰ φαντασθῶμεν, ὅτι εὗρομεν χρόνον ἀρχὴν καὶ ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων γνωστῶν παρελθόν-

των, χρόνος πάντοτε ὑπῆρχε, καθὼς ματαίως θὰ δυνηθῶμεν, ἀποδλέποντες εἰς τὸ μέλλον νὰ φαντασθῶμεν πέρας, καὶ ἂν ὑπεθέσωμεν ἐν ἀπυκνότητι μέλλοντι καταστροφὴν, συντέλειαν εἰς μηδενισμόν τοῦ παντός, ἐξάλειψιν παντός ἀντικειμένου, ὁ χρόνος θέλει πάντοτε τρέχει. Ἄναρχος ἔστιν ὁ χρόνος καὶ ἀτελεύτητος. Αὐτὸ τοῦτο δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν καὶ διὰ τὸν τόπον. Ἄς διατρέξωμεν δ' αὖ τοῦ νοός μας τὸ περίξ ἡμῶν φαινόμενον διάστημα καὶ ὑποθέτοντες ὅτι ἡ περικλείουσα, τὸν πλανήτην ἡμῶν καὶ τὰ λοιπὰ οὐράνια σώματα, κυανόχρους σφαῖρα εἶνε στερεόν τι περίβλημα· ἃς τὴν διαπεράσσωμεν καὶ φαντασθῶμεν, ὅτι εὗρέθημεν εἰς ἕτερον παμμέγεθές διάστημα περιοριζόμενον ὑπὸ ἄλλης συγκεντρικῆς σφαίρας· ὑποθέτοντες δέ, ὅτι τὸ νέον τοῦτο περίβλημα, εἶνε ὅτων θέλετε ἑκατομμυρίων χιλιομέτρων χονδρόν δὲν θὰ δυσκολευθῶμεν βεβαίως νὰ τὸ διαπεράσσωμεν καὶ νὰ εὗρεθῶμεν εἰς ἕτερον ἄχανές διάστημα καὶ οὕτω δυνάμεθα αἰωνίως νὰ θαίνωμεν χωρὶς ποτε νοερώς νὰ φαντασθῶμεν πέρας. Ὁ τόπος ὅθεν, καὶ ὁ χρόνος ἐπαναλαμβάνω, εἶνε δύο τιὰ ἄναρχα καὶ ἀπέραντα καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος δι' ὃν ἀνωτέρω, εἶπον, ὅτι προκειμένου περὶ χρόνου μετρήσεως ἀναγκαῖον νὰ διασφηνίσω, ὅτι ἐννοῶ τῶν μερῶν τοῦ χρόνου.

Τὴν ἀνάγκην τῆς τοῦ χρόνου μετρήσεως ἀνέκαθεν, ἤσθάνθη ὁ ἄνθρωπος πρὸς τεκτοποίησιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡμέρας πρὸς διακανόνισιν τῶν κοινωνικῶν σχέσεων καὶ πρὸς χρονολογίαν τῶν συμβαινόντων ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐπιστήμη τῆς χρονολογίας, ἥτις εἶνε ἀδιάσπαστος ἀπὸ τῆς ἱστορίας μὴ δυναμένης ταύτης νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ ἐκείνης. Ἀλλὰ καθὼς διὰ πᾶσαν μέτρησιν μερῶν τόπου ἀπαραίτητοι εἶνε αἱ μονάδες μετρήσεως, ἃς ὑπενόησεν ὁ ἄνθρωπος λαμβάνων ὀριζόμενα τοῦ τόπου μέρη, ὡς τοιαύτα, καὶ τοιαῦτα εἶνε, αἱ μονάδες τῆς ἐκτάσεως ἥτοι τοῦ μήκους, τῆς ἐπιφανείας, τῆς χωρητικότητος, οὕτω

καὶ διὰ τὴν τοῦ χρόνου μέτρησιν αἱ μονάδες χρονικοῦ διαστήματος ἀπαραίτητως ἀπέδωκαν ἀναγκαῖαι ταύτας. Ὡς δὲν εἶε δυνατόν νὰ ἐπινοήσῃ κατ' ἀρέσκειαν ὁ ἄνθρωπος ἅτε μὴ δυνάμενος νὰ κρατήσῃ ἐν τῷ νῷ σειρὰν κενῶν παντός φαινομένου προχωροῦντος χρόνου στιγμῶν καὶ τὴν διάρκειαν αὐτῶν ἐντετυπωμένων διατηρήσῃ, ὅπως μεταχειρισθῇ ταύτην ὡς μονάδα πολλαπλασιαστέαν ἢ διαιρετέαν, καὶ ὑπεχρεώθη ἐκ τούτου νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν μετ' ἐπιστασίας παρατήρησιν φυσικῶν φαινομένων, ὅπως ἐκ κανονικῆς σειρᾶς τοιούτων δυνηθῇ νὰ ἐκλέξῃ τὰς ἀναγκαῖους αὐτῷ μονάδας καὶ ἐν τῇ ἀναποδράστῳ ταύτῃ ἀνάγκῃ πρὸς ἀκριβεστέραν παρατήρησιν, πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν προσοχὴν τοῦ ἰδίως ἔστρεψε παρ' αὐτοῦ ζητῶν τὸ ποθούμενον· ἡ δὲ ἀλάνθιστος ἐν τῇ κανονικῇ σειρᾷ τῶν φαινομένων οὐρανία φύσις ἦλθεν αὐτῷ ἀρωγός. Τῷ ὅτι δύο οὐράνια σώματα εἰλκυσαν ἰδίως τὴν προσοχὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἦτοι ὁ λαμπρὸς καὶ μεγαλοπρεπὴς βασιλεὺς τῆς ἡμέρας, ὁ φαεινὸς ἥρως, ὁ εὐεργετικὸς Ἥλιος καὶ ἡ ὠραία τῆς νυκτὸς δέσποινα, ἡ τὸ νυκτερινὸν σκότος διασκεδάζουσα Σελήνη. Τὰ δύο ταῦτα οὐράνια σώματα ἀνέκαθεν ἐθαύμασεν ὁ ἄνθρωπος καὶ τόσον, ὥστε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἔθνεσι πρὶν τῆς διαδόσεως τῆς θείας τοῦ Θεανθρώπου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας, ἐλατρεύθησαν ὑπὸ διαφόρους ἀλληγορικὰς μορφάς. Ἐλάτρευσαν τῷ ὄντι τὸν Ἥλιον οἱ Χαλδαῖαι ἀλληγορήσαντες εἰς αὐτὸν τὸν Βόαν καὶ οἱ Χαναανοῖτες τὸν Μολώχ· ἐλάτρευσαν οἱ Αἰγύπτιοι τὸν Ἥλιον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ὁσσύριδος, οἱ Φοίνικες εἰς ἐκεῖνο τοῦ Ἀδωνιδος, οἱ Πέρσαι εἰς τὸ τοῦ Μύθρου καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν Ἕλληνες εἰς τὸ τοῦ Φαίδου· τὴν δὲ Σελήνην ἐλάτρευσαν οἱ Αἰγύπτιοι ἀλληγορήσαντες εἰς αὐτὴν τὴν Ἰσιδα, οἱ Ἕλληνες τὴν Ἀρτέμιδα, οἱ Ῥωμαῖοι τὴν Diana· τῶν θεοποιή-

θέντων δὲ τούτων ἀστέρων αἱ κανονικῶς παρατηρούμεναι κινήσεις προσήνεγκον τῷ ἐξετάζοντι τὰς μονάδας τῆς τοῦ χρόνου μετρήσεως ἥτοι τὴν ἡμέραν, τὸν ἐνιαυτόν, τὸν μῆνα μονάδα μεσελλαβοῦσαν. Τὰς μονάδας ταύτας μίαν πρὸς μίαν ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν.

Ἡμέρα. — Ἀφίνοντες κατὰ μέρος τὰς φαινομενικὰς κινήσεις τῶν λοιπῶν οὐρανίων σώματων περιοριζόμεθα ἀναφέροντες μόνον τὴν τοῦ ἡλίου καθημερινὴν συνεχὴ κίνησιν ἥτις, ὡς πρώτη ἐλκύσασα τὴν προσοχὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀπετέλεσε τὴν μονάδα τῆς ἡμέρας.

Ὁ μέγας τῆς ἡμέρας φωστὴρ ἐμφανιζόμενος καθ' ἐκάστην εἰς τὸν ὀρίζοντα κατὰ τὸ μέρος, ὅπερ ἀνατολικὸν καλοῦμεν, ὑφίσταται βραθυηδόν, μεσουρανεὶ καὶ εἰτα τὸν δρόμον τοῦ ἀκολουθῶν κλίνει εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος τὸ καὶ δυτικὸν καλούμενον καὶ κρύπτεται ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα ὅπως ἐμφανισθῇ καὶ πάλιν τὸ πρῶτ' ἀνατέλλων. Ἀς μοὶ ἐπιτραπῇ ἐνταῦθα μικρά τις παρέκδοσις. Φαινομενικὴ εἶνε ἡ τοιαύτη τοῦ ἡλίου κίνησις, ἀλλὰ διατί φαινομενικὴ; Πιστεύω ὅτι εἰς οὐδέν· ὅθ' ἔστι φανὴ πρᾶξον, ἀκούων ὅτι ὁ ἥλιος οὐδαμῶς ὑφίσταται οὔτε κλίνει, ἀλλ' ὅτι ἡ γῆ ἐν ἣ οἰκοῦμεν σκιερὸν στρογγύλον εὔτα σῶμα, στρέφεται περὶ ἑαυτῆς καὶ εἰς ἐκάστην περιστροφὴν διαδοχικῶς παρουσιάζει εἰς τὸν ἥλιον τὰ διάφορα τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς μέρη, ἅτινα διαδοχικῶς φωτίζονται καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶνε σύγχρονος ὁ φωτισμὸς πανταχοῦ τῆς γῆς φωτιζομένων τῶν μερῶν ἐκείνων, ἅτινα ἔχουν ἀπέναντί των τὸν μέγαν φωτοβόλον ἀστὲρα καὶ ἅτινα διὰ τῆς περιστροφῆς μεταβαίνουν εἰτα εἰς τὸ σκότος, ὅπως φωτισθῶσι τὰ κατόπιν ἐρχόμενα καὶ οὕτω καθέτης· οὕτως ἐν ὀλίγαις λέξεσι συμβαίνει ὅτι εἰς μικρὰν στρογγύλην σφαῖραν περιστρεφομένην ἀπέναντι λυχνίας. Πιστεύω, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι εἰς οὐδέν· ὅθ' ἔστι φανὴ τοῦτο παράδοξον, ἀλλ' αἱ τυχόν εὐρίσκονται ἐνταῦθα τοιοῦτοι, ἃς μοὶ ἐπιτρέψωσι νὰ τοῖς

παρατηρήσω ὅτι τὸ ὑπ' αὐτῶν θεωρούμενον παράδοξον διδάσκει ἢ τὰ οὐράνια σώματα καὶ τὰς κινήσεις αὐτῶν ἐρευνῶσα ἀστρονομία διδάσκουσι σοφοὶ ἄνθρωποι κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀκμάσαντες, σοφοί, οἵτινες κατεμύχθησαν πρὸς μελέτην τῆς φύσεως καὶ ἐξακρίβωσιν τῶν μεγάλων ἀληθειῶν τῶν ἀληθαστῶν νόμων, οὗς ἐκκινούσιν ἐν τῇ ἀπεράντῳ αὐτοῦ σοφίᾳ ὁ Δημιουργὸς τοῦ παντός. Τὸ διάστημα τοῦ χρόνου καθ' ὃ ὁ ἥλιος, ὡς ἐκ τῆς περιτροπικῆς τῆς γῆς κινήσεως κεῖται ὑπεράνω τοῦ ὀρίζοντος, ἀποτελεῖ τὴν φυσικὴν ἡμέραν· ἐκεῖνο δὲ καθ' ὃ κεῖται κάτω τοῦ ὀρίζοντος ἀποτελεῖ τὴν φυσικὴν νύκτα.

Ἡ φυσικὴ ἡμέρα δὲν ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ ληρθῇ ὡς ἀλάνθαστος μετρήσεως τοῦ χρόνου μονὰς καθ' ὅταν ἡ διάρκεια αὐτῆς δὲν εἴη ἡ αὐτὴ καθ' ἐκάστην οὐδὲ καθ' ὅλα αὐτῆς τὰ μέρη, ἀλλ' αὐξάνει ἢ ἐλαττοῦται κατὰ τόπους καὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους καθ' ὃν λόγον ἐλαττοῦται ἢ αὐξάνει ἡ φυσικὴ νύξ· τὸ σύνολον μόνον τῆς διαρκείας τῆς ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἦτοι τὸ νυχθήμερον ἀπετέλεσεν ἀνεκάλειν καὶ ἀποτελεῖ ἀμετάτρεπτον ἀληθὴ μονάδα, ἣν οἱ χρονογράφοι καλοῦσι πολιτικὴν ἡμέραν, εἰ ἀστρονόμοι διακρίνουσι τὴν ἡμέραν εἰς ἀστρικήν, ἡλιακὴν καὶ μέσην, ἀλλὰ περὶ τούτου δὲν εἶνε λόγος ἐνταῦθα.

Ἡ ἑναρξίς τοῦ ἡμερονυκτίου δηλαδὴ ἡ στιγμή ἢ θεωρητέα ὡς ἀρχὴ αὐτοῦ διαφορὰς παρουσιάζει κατὰ τὰ διάφορα ἔθνη, οὕτω π.χ. εἰ Βαβυλώνιοι καὶ εἰ Τοῦρκοι ἐθεώρουν ὡς ἑναρξιν τῆς ἡμέρας τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἄλλοι δὲ ὡς λ. γ. εἰ Ἰουδαῖοι, εἰ Ἀθηναῖοι, εἰ ἄρχαιοὶ Γάλλοι καὶ Γερμανοὶ τὴν ἐσπέραν, καὶ τοῦτο ἠκολούθουν ἄχρι πρότινος καὶ οἱ Ἴταλοι, ἄλλοι τὴν μεσημβρίαν καὶ ἄλλοι εἰς ἀρχαῖοι Προμαῖοι ἔθεσαν ὡς ἀρχὴν τῆς ἡμέρας τὸ μεσονύκτιον ὅπερ σήμερον παραδέχονται ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη οἱ ἀστρονόμοι ὅμως

προτιμῶσι τὴν ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ἔναρξιν, ὡς στιγμῆς ἀκριδέστερον ὀριζομένης.

Ἄλλ' ἢ μόνος αὕτη τῆς ἡμέρας ὅπως ἡ χρήσιμος πρὸς διακανόνισιν τῶν ἡμερησίων ἐργασιῶν εἶχεν ἀνάγκην ὑποδιαίρέσεων καὶ εἰς τοῦτο ἀπέβλεψαν ἀνέκαθεν τὰ διάφορα ἔθνη.

Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ἡ ἡμέρα δηλ. τὸ νυχθήμερον διακρίνεται εἰς μέρη ἑκκοσι τέσσαρα, ἅτινα καλοῦμεν ὥρας ἡ δὲ ὥρα εἰς ἐξήκοντα λεπτὰ πρῶτα καὶ ἑκαστον τούτων εἰς ἑτέρα ἐξήκοντα λεπτὰ δεύτερα καλούμενα (οἱ ἀστρονόμοι προβαίνουν καὶ περαιτέρω). Ἡ διαίρεσις ὅμως αὕτη τῆς ἡμέρας ἐγένετο ἀκριβῆς καὶ κανονικὴ διὰ τῆς ἐφευρέσεως καὶ τελειοποιήσεως τῶν τεχνιτῶν μέσων, εἶναι τῶν ὥροσκοπίων τῶν ἡλιακῶν ὥρολογίων τῶν κλεψυδρῶν καὶ κατόπιν τῶν διὰ τροχῶν καὶ βαρῶν ὥρολογίων καὶ τῶν ἐγκολπίων τῶν κινουμένων δι' ἐλατηρίων.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΓΑΡΗΣ
Ἱατρός

MELCHIORRE CESAROTTI

Μεταξὺ τῶν ἔργων τοῦ Melchiorre Cesarotti συγκαταλέγονται καὶ διάφοροι Ἀπίλογοι ἢ Μῦθοι, οὓς οὗτος εἴτε ἐξ ἀνεκδότων χειρογράφων παρέλαθεν, εἴτε ἠρύσθη μελετῶν τὴν ἱστορίαν τῶν διαφόρων ἐθνῶν εἰς τὴν φιλολογίαν τῶν ὁποίων μετ' ἀληθοῦς ζήλου ἐνέκυψε συγγράφας μάλιστα καὶ περισπουδάστους μελέτας περὶ τῆς φιλοσοφίας τῶν διαφόρων γλωσσῶν.

Πολλοὶ τῶν συντόμων ἀπιδόγων, διδασκτικώτατοι ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν, εἶναι νομίζω ἄξιοι νὰ δημοσιευθῶσι μεταπεφρασμένοι ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ καὶ μάλιστα ἐν περιοδικῷ συγγράμματι σκοπὸν φιλολογικὸν ἔχοντι.

Πλὴν τῶν ἄλλων δημοσιευμάτων του

ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, εἶναι αἱ προεισαγωγικαὶ σκέψεις του εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, ἔργον σοφὸν διὰ τοῦ ὁποίου πραγματεύεται τὰς διαφόρους φάσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, μᾶς διδάσκει τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὰς μεταπτώσεις αὐτοῦ καὶ δίδει συμβουλὰς πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ ἀρχαίου καλοῦ καὶ τῶν ἔργων τῶν Ἑλλήνων σοφῶν.

Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον «ΙΝΔΙΚΟΝ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ» ἐξήχθη ἐκ χειρογράφου τοῦ Δανδάμεως, ἀρχαίου τῶν Ἰνδῶν φιλοσόφου, ἐλπίζω δὲ ὅτι διὰ τοῦ συντόμου τούτου δημοσιεύματος παρέχεται τοῖς φίλοις ἀναγνώσταις τῆς «Ἡοῦς» ἑπαγωγὸν ἀνάγνωσμα.

* *

ΙΝΔΙΚΟΝ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ

Εἰς ἐκ τῶν Βασιλέων τῆς Βεγγάλης ἐκ τοῦ γένους τοῦ μεγάλου Δαδигелиμ⁽¹⁾ ὃν τοσοῦτον ἐξύμνησεν ὁ σοφὸς Πιλπάτ⁽²⁾, ἀνῆλθε τὸν θρόνον ἐν ἡλικίᾳ μὲν νεαρωτάτῃ, φέρων ὅμως ἅπαντα τὰ ἐφόδια δι' ὧν πρέπει νὰ εἶναι πεπροικισμένος πᾶς ἀγαθὸς καὶ ἐνάρετος μονάρχης.

Μῆνας τινὰς μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνοδὸν του ἀπεβίωσεν ὁ μέγας αὐτοῦ Βεζύρης, εὑρεθεὶς δὲ ἐν ἀμηχανίᾳ, προκειμένου νὰ ἐκλέξῃ τὸν διάδοχον καὶ μὴ θέλων ν' ἀποτύχῃ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ καταλλήλου προσώπου, ἀπεφάσισε νὰ καλέσῃ ἅπαντας τοὺς Ναδάβ⁽³⁾ τῶν διαφόρων πόλεων τῶν ἀποτελουσῶν τὸ Κράτος του καὶ ἐξ ὧν αὐτῶν νὰ ἐκλέξῃ τὸν μάλλον ἱκανὸν νὰ καταλάβῃ τὸ ἀξίωμα, ἐξ οὗ ἐξηρτάτο ἡ εὐημερία τοῦ Κράτους του.

Ἐκ τῶν προτέρων εἶχεν ἐσχηματισμένην περὶ αὐτῶν συγκεχυμένην τινα γνῶ-

1. Ἰνδὸς Βασιλεὺς τοῦ Δανδάμεως μαθητῆς.

2. Εἰς ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων Βραχμάνων. Ἡ ὑπ' αὐτοῦ συγγραφείσα «Διαθήκη τοῦ Χουσχένη» χάριν τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Δαδигелиμ μετεφράσθη εἰς ἅπασας σχεδὸν τὰς γλώσσας.

3. Τίτλος, ὃν ἀπονέμουσιν οἱ Ἰνδοὶ καὶ ὅστις ἐσοδὸν αὐτῷ μετὰ τὴν τοῦ Δαδигелиμ.

μην, καθόσον δὲν παρήρχετο ἡμέρα, καθ' ἣν νὰ μὴ ἐλάμβανεν ἐκ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν ἀναφοράς αὐτῶν ἢ τῶν ὑπηκόων τῶν περιεχοῦσας ἐπαίνους ἢ παράπονα κατ' αὐτῶν. Μόνον ἐκ τῆς πόλεως Benares ⁽¹⁾ δὲν ἐλάμβανεν εἰδήσεις καὶ τὸ τοιοῦτον δὲν ἤξευρεν εἰς τί ν' ἀποδῶσιν. Ἡ περιέργεια τοῦ Μονάρχου ἠῤῥησε μάλιστα, ὅταν ἐπληροφορήθη, ὅτι ὁ Ναδὰδ τῆς ρηθείσης πόλεως ἔχαιρεν ἀνὰ ὅλον τὸ κράτος φήμην λογίου καὶ σοφοῦ ἀνδρός. Ἦτο ἄνθρωπος ἐγκρατὴς τῆς τέχνης τοῦ πολέμου, τοῦ διοικεῖν ἐν εἰρήνῃ. Μὴ ἄρκεσθεις εἰς τὴν μελέτην τοῦ Βεδάμ ⁽²⁾ ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν διαφόρων ἐπιστημῶν, αἵτινες ἤκμαζον τότε εἰς ἄλλα κράτη. Τὸ Ζένδ καὶ τὸ Παζένδ τοῦ Ζοροάστρου ⁽³⁾ καὶ τὰ ἀπόρητα τοῦ Τόθ ⁽⁴⁾ βιβλία, οὐδὲν ἐνέκλειον δι' αὐτὸν μυστήριον, ἐμελέτα δὲ ἐπισταμένως τὰ ἔργα τοῦ Ἰδὸκ τοῦ διαπρεπεστεροῦ ἐκ τῶν λατρευόντων τὸν Μέγαν Δάμαν ⁽⁵⁾ φιλοσόφων. Ἦγάπα τὴν σοφίαν ἐκείνην, ἐξ ἧς πηγάζει ἡ κοινωνικὴ εὐημερία καὶ ἀπεστρέφετο ἐκείνην, ἥτις διεγείρει τὴν θρασείαν ὄψιν καὶ ἐπικίνδυνον πολυπραγμοσύνην. Ὁ χάριστεϊτο νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰ συμβούλια τῶν βραχμάνων καὶ ἕνεκα τῆς σοφίας του οὗτοι συνέλεγον τ' ἀποφθέγματά του καὶ τὸν ὑπελήπτοντο ὡς ἕνα τῶν ἀρχηγῶν των.

Ὁ σοφὸς οὗτος ἀνὴρ μετὰ τῶν λοιπῶν Ναδὰδ παρουσιάσθη κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν πρὸ τοῦ Βασιλέως, ὅστις ἤρχισε νὰ ἐρωτᾷ ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐκυδέρνων καὶ περὶ τῶν ἐνεργικῶν αποτελεσμάτων τῆς

διοικήσεώς των. Ἐκαστος ἐπαίρετο διὰ τὰς ὑπηρεσίας του καὶ ἐξῆρε τὰς προσπάθειάς του διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ διοικουμένων.

Ὁ εἷς κατέκτησεν ἐχθρικὸν ἔδαφος, ἄλλος ἠῤῥησε τὰς δημοσίας προόδους, ἄλλος εἰσήγαγεν νέον κλάδον ἐμπορείας, ἄλλος διέθεσεν ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν του ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ μεγαλείου καὶ ἄλλος κατέγεινεν εἰς τὴν αὐστηράν τήρησιν τῶν νόμων.

Μόνον ὁ Ναδὰδ τοῦ Benares ἵστατο σιωπηλὸς ἐν τινὶ τῆς αἰθούσης γωνίᾳ καὶ δι' οὐδὲν ἐπαίρετο.

— Καὶ σύ, εἶπε στραφεὶς πρὸς αὐτὸν ὁ Βασιλεὺς, δὲν ἔχεις τίποτε νὰ εἴπῃς;

— Τίποτε, ἀπήντησεν ὁ φιλόσοφος.

— Πῶς τίποτε; Καὶ εἰς τί λοιπὸν περιστρέφοντο αἱ ἐνέργειαι σου καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς διοικήσεώς σου;

— Εἰς τὸ νὰ καταστῶ περιττός.

— Δὲν σ' ἐννοῶ. Ἀλλ' εἶπέ μοι τέλος, πῶς ἔχουσι τὰ πράγματα ἐν Benares;

— Ὅπως σήμερον κάλλιον ἀνέχεται ἡ ἀνθρωπότης. Μετρίως.

— Οἱ κάτοικοι εἰσὶ δίκαιοι καὶ σώφρονες;

— Ναί, χάρις τῇ Βράμᾳ ⁽¹⁾ ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέπει ἡ Μετεμψύχωσις ⁽²⁾.

— Κατέστησας εὐτυχὴ τὸν λαόν σου;

— Δὲν ἠξέυρω, προσεπάθησα ὁμῶς νὰ τὸν καταστήσω τοιοῦτον.

— Καὶ τί ἐπραξες πρὸς τοῦτο;

— Τὸν συνέστησα εἰς δύο Ὑπουργοὺς τῆς Εὐτυχίας, οἱ ὅποιοι κάμνουν ὀλίγον θόρυβον καὶ πολὺ καλόν. Τὴν Εἰρήνην καὶ τὴν Τάξιν.

— Δὲν προσεπάθησες νὰ γίνῃ αἰσθητὸν τὸ βάρος τῆς διοικήσεώς σου;

— Τὸ βάρος τῆς διοικήσεως πρέπει νὰ ὁμοιάζῃ τὸ βάρος τῆς ἀτμοσφαίρας, τὸ ὅποιον βαρύνει μὲν ἐπὶ πάντων ἀλλ' οὐδεὶς τὸ αἰσθάνεται.

1. Πῶς ἐνθα εἰρίσκοντο τὰ Σχολεῖα τῶν Βραχμάνων.

2. Ἰερὸν βιβλίον, περιέχον τὴν Θεολογίαν καὶ τὴν Φιλοσοφίαν τῶν Ἰνδῶν.

3. Τὰ βιβλία τῆς ζωῆς, ἐκεῖνα δηλαδὴ, τὰ ὅποια περιέχουσι τὰς θρησκευτικὰς τῶν Μάγων δοξασίας, αἵτινες ἐδιδάσκοντο ἐν Περσίᾳ παρὰ τοῦ Ζοροάστρου.

4. Τὸθ λέγεται ὁ Ἑρμῆς, ὅστις ἐδίδαξε τοὺς Αἰγυπτίους τὰς ἐπιστήμης καὶ τὰς διαφόρους τέχνας.

5. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Βηδὰτ ἀποκαλοῦσι τὸν θρησκευτικὸν Ἀρχηγὸν τῶν Δαλάι-Δάμα ἤτοι Μέγαν Δάμαν.

1. Θεὸς τῶν Ἰνδῶν.

2. Ὡς γνωστὸν, ἡ δοξασία τῆς Μετεμψυχώσεως ἔχει τὴν ῥογὴν τῆς ἐν Ἰνδαίᾳ. Ὁ φιλοφίλος πολὺ ὀρθῶς ἰσχυρίζεται, ὅτι ἀδύνατον ἀνθρώπῳ ἐγκλείων ἐν τῷ σώματι τοῦ τὴν ψυχὴν ἐνὸς λεόντος, ἢ ἐνὸς λύκου νὰ ὁμοιάσῃ μετ' ἄλλον ἀνθρώπῳ, ἔχοντ' αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἐνὸς ἀμνοῦ. Εἶναι πολὺ, ἐὰν ἡ ἀγαθὴ διοίκησις κατορθώσῃ νὰ μετριάσῃ τὰς πονηρὰς αὐτὰς φύσεις.

— Ἄλλ' ἡ ὑπακοὴ εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία, νομίζω.

— Ναί, καὶ ἐγὼ πᾶν τὸ δυνατόν ἐπραξα ὅπως οἱ ὑπῆκοοί μου ὑπακούωσιν, ἀλλ' ὅχι εἰς ἐμέ.

— Εἰς τοὺς νόμους λοιπόν;

— Εἴθε νὰ ἡδυνάμεθα νὰ ὑπακούωμεν εἰς κατὰ τι ἀνώτερον τῶν νόμων.

— Καὶ εἰς τί θὰ ἐπεθύμης νὰ ὑπακούωμεν;

— Εἰς τὸν Μονάρχην, ὅστις οὐδέποτε ἐγνώρισεν ἀντιπάλους, εἰς τὸν δεσπότην, ὅστις ἔχει Ὑπερυγὸν τὴν Κοινὴν θέλησιν.

— Πολὺ καλὰ. Ἄλλ' ἡ φύσις ἀγαπᾷ πάντοτε τὸ καλόν;

— Ὅχι. Καὶ ἐν αὐτῇ ἀκριδῶς ἔγκειται τὸ δύσκολον, εἰς τὸ νὰ κατορθώσωμεν νὰ τὸ ἀγαπᾷ.

— Αὐτὸ νομίζω ὅτι μόνον διὰ τῆς βίας κατορθοῦται.

— Π Φύσις δὲν ἐκδιάζεται, ἀλλὰ μορφοῦται.

— Καὶ τίς ὁ δυνάμενος νὰ μορφώσῃ τὴν Φύσιν;

— Τὸ ἦθος.

— Καὶ τὸ ἦθος πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γενικευθῇ;

— Γεννᾶται ἐν τῇ καρδίᾳ, ἔχει τὴν κοίτιδα ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ, εὐρίσκει τροφὴν ἐν τῇ Ναφί, ἐπιρρωνύεται διὰ τῶν διαφόρων ἰδρυμάτων καὶ διατηρεῖται δι' ἑνὸς Ἠθικολόγου, ὅστις πείθει σιωπῶν.

— Καὶ τίς οὗτος;

— Τὸ παράδειγμα.

— Ἀρκεῖ, εἶπεν ὁ Βασιλεὺς, δὲν ζητῶ πλείότερα. Εἰς σὲ ἐμπιστεύομαι τὸ πᾶν. Μείνε πλησίον μου καὶ δίδαξόν με νὰ κυβερνῶ εἰς τρόπον ὥστε, εἰ δυνατόν, οἱ ὑπῆκοοί μου νὰ μὴ αἰσθανθῶσι τὴν ἀνάγκην τῆς διοικήσεώς μου.

ΜΙΧΑΗΛ Β. ΛΑΝΔΟΣ

ΣΤΟ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙ

Τὰ βήματά μου φέρονται, δὲν γνωρίζω ὑπὸ τίνος αἰσθήματος, εἰς τὸ νεκροταφεῖον, τὴν κρυερὰν ταύτην τελευταίαν τοῦ ἀν-

θρώπου κατοικίαν, ὅπου καὶ ὁ πλέον ἀπληστος, ζῶν, ἀρκεῖται ἤδη δι' ἑαυτὸν εἰς δύο σπιθαμὰς γῆς. Ἦτο ἡ δωδεκάτη μεσημβρινή ὥρα. Τὰ πάντα σιγῶσι· καὶ μόνον αἱ ὑψικόρυφοι, αἱ ἐπὶ τῶν μνημάτων τῶν νεκρῶν κυπάρισσοι, τὰ σύμβολα ταῦτα τοῦ θανάτου δένδρα, σείονται μυστηριωδῶς· ἴσως μὲ τοῦτο οἱ νεκροὶ θέλουσι νὰ ἐκφράσωσι τὴν ἐκπληξίν των ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει ζῶντος εἰς τὸ νεκροβασίλειόν των. Βλέπω αὐτὴν τὴν στιγμὴν δύο κυπαρίσσους πλησιαζούσας τὰς κορυφὰς των, ὥσάν νὰ ἀλληλοπεριπτύσσωνται, μοὶ φαίνεται, τίς οἶδε ποῖαι ἀγαπώμεναι ψυχαί, αἰτίνες μὴ δυνηθεῖσαι ἴσως νὰ ἐνωθῶσι ζῶσαι, τῶρα ἐν τῇ τελευταίᾳ των κατοικίᾳ, συνηντήθησαν ἵνα μὴ ποτὲ χωρισθῶσι, καὶ ἔχουσι τὰς αἰωνίας των ταύτας συναντεύξεις τὰς ἀτελευτήτους των ἐκμυστηρεύσεις...

Τὴν προσοχὴν μου ἐλκύει ἐν μικρῷ καὶ νεοσκαμένο μνηματάκι, μὲ ἐν κανδύλι, τοῦ ὁποίου ἡ φλόγα τρεμοσβύνει ἀπαράλλακτα ὅπως θὰ ἐτρεμόσβυνε ἡ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ, εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ὁποίου τῶρα καίει, τὴν μαύρην ἐκεῖνην στιγμὴν, καθ' ἣν ἐψυχορράγει εἰς τὴν ἀγκάλῃν τῆς μητρὸς του.

Ἡ μόνη συντροφιά εἰς τὸ κοιμημένο ἐκεῖνο πλᾶσμα ἦτο εἰς μικρὸς ξύλινος σταυρὸς καὶ δύο μικρὰ καὶ τρυφερά σὰν αὐτὸ κυπαρίσσάκια, τὰ ὅποια, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν σειδόμενα ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ἤνωνον τὰς κορυφὰς των, στεφανώνοντα οὕτω ἐν τῇ νεκρικῇ ἐκεῖνῃ κλίνῃ τὸ ἀθῶον παιδίον. Εἰς τὴν βάσιν τοῦ σταυροῦ, ἐπὶ μικρᾷ πλακῶς ἦσαν λαξευμένα ἀτεχνα γράμματα σημειόνοντα τὸ ὄνομα του καὶ τὸν χρόνον τῆς γεννήσεώς του. Μίμης... ἐλέγετο, ἐτῶν ἑπτὰ. Καὶ τίς δὲν θὰ συνεκινεῖτο ἐὰν ἐγίνετο μάρτυς τῆς κάτωθι σκηνῆς; Βαρυτόμενος ἀπὸ τὴν μελαγχολίαν ἐκεῖνην, ἰδιαιτέρων τῇ ἀνθρώπῳ στιγμῶν, ἔφερον πάλιν τὰ βήματά μου εἰς τὴν ἐξοδὸν τοῦ νεκροταφεῖου, ὅτε στρέψας τὰ βλέμματά μου, βλέπω ἐν μαυροφορεμένον ἀγαλμα. Εἰσέρχεται, ὑπερπηδᾷ τὰ μνήματα καὶ φθάνει πλέον εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο. Προβαίνει εἰς τὸ μέσον τοῦ τάφου, γονατίζει, καταφιλεῖ τὸ χῶμα τοῦ παιδιοῦ τῆς καὶ χύνει-χύνει δάκρυα φλογερά, τὰ ὅποια ὁμως δροσίζουν τὸ εἰς τὸν τάφον φωτρωμένον χοστάρι. Ναί! ὅσον φλογερά καὶ ἀν εἶναι τὰ δάκρυα τῆς μητρὸς, πάντοτε δροσίζουν.

Τὴν ἀκούω νὰ παρακαλῇ. «Μίμη μου, ἔλα ἔς τὴν ἀγκυλιά μου νὰ σὲ ζεστάνω. Δὲν φοβᾶσαι μοναχοῦλί σου ἐδῶ μέσα ταῖς

ἀγρίαις νυχτιάς; Μίμη! ἔλα νὰ παίξῃς μὲ τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιάς, ἔλα ἔς τὸν κόρρο τῆς ὀρφανῆς μανούλας σου». Καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἡ χαροκαμένη ἐκεῖνη μάννα βγάζει ἀπὸ τὸν κόρρο τῆς λευκὰ λούλουδα, καὶ βρντίζει μὲ αὐτὰ τὸ μνήμα τοῦ παιδιοῦ τῆς, ἐνῶ τὸ μυρολόγι τῆς φθάνει εἰς τὰς ἀκοάς μου...

Ἄχ! Μίμη μου παιδάκι μου ἐλπίδα μου οδυρμένη Δέξου τάνθ' οὗ σῶφερε ἡ μάννα σου ἡ καὶ μένη.

Αἱ κυπάρισσοι κλίνουσι πάλιν τὰς κορυφὰς των ἱσῶς νὰ εἰπωσί τι, ἐγὼ δὲ ἐνδονὰς φεύγω, ἔχων ἀκόμη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὴν θλιβεράν ἐκεῖνην εἰκόνα, ἡ δὲ μάννα, ἡ δύστυχη μάννα, μένει ἀκόμη εἰς τὸ μνήμα τοῦ παιδιοῦ τῆς...

Ἀγρίνιον.

ΒΑΡΜΕΤ

Ἡ ΓΥΝΗ ΚΑΙ ΤΑ ΑΛΟΓΑ ΖῷΑ

(συνέχεια ἴδ. φύλ. 2).

Εἶμεθα χριστιανοὶ καὶ τὸ καθήκον μᾶς ἐπιβάλλει νὰ ρίψωμεν βλέμμα πρῶτον εἰς τὴν Παλαιὰν καὶ Νέαν διαθήκην καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν. Ἀμέσως, ἀμέσως βλέπομεν τὴν πρώτην γυναῖκα, τὴν Εὕαν, ἡ ὁποία, ἅμα εἶδε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἦτο εὐχαριστημένη ἀπολαύουσα τόσων ἀγαθῶν. Εὐρεν ὁμοίως, ἀμέσως τὸν ἐχθρόν τῆς, ὅστις τὴν ἐφθόνησε.

Τίς ὁ πρῶτος τῆς γυναικὸς ἐχθρός; Τὸ ἄλογον ζῷον. Θὰ εἰπῇτε, δὲν ἦτο ζῷον, ἀλλὰ εἰς τῶν πονηρῶν ἀγγέλων, μετασχηματισθεὶς εἰς ῥφιν, ὅστις, κατὰ τὴν Γένεσιν, ἦτο τὸ φρονιμώτατον πάντων τῶν θηρίων, τῶν ἐπὶ τῆς τότε γῆς καὶ συνεπῶς, ἡδυνήθη εὐκόλως νὰ πλανήσῃ τὴν Εὕαν, εἰπὼν αὐτῇ: «Διανοιχθήσονται ὁμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἔσεσθαι ὡς θεοί, γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρόν». Ἀδιάφορον. Ἦτο ὁ διάβολος εἰς σχῆμα ὄφeos, ἦτο συνεπῶς ζῷον. Ἐπλήρωσεν ἡ Εὐα ἀκριδὰ τὴν παρακοήν πρὸς τὴν θεῖαν ἐντολήν. Ἡ γυνή, ἔνεκα ἐνδὸς ζῴου, εἶνε, κατὰ πολλοὺς, ἡ πηγὴ ὧν τῶν κακῶν.

Συγγνώμην. Ἄς γίνω συνήγορος, ἐπ' ὀλίγον, συνήγορος τῆς Εὕας. Ἡ πρώτη γυνή, ἦτο γυνὴ προαγωγῆς, ἠθελε νὰ ἀναδειχθῇ, δὲν ἦτο φίλη φιλάττη τοῦ statu quo. Ἡ γυνή, ἂφ' ἧς στιγμῆς, ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἀπέδειξεν ὅτι ἔχει ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ ἀνδρός, καὶ κάμνει αὐτὸν ὅπως θέλῃ καὶ βούληται, ἀπέδειξεν ὅτι

ἅμα ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἡγάπησε τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν. Ἀμέσως θὰ ἐφάντασθαι θρόνους, ὕμνους, ἡ πρωτόπλαστος ἐκεῖνη φαντασία. Ἀπέδειξεν ὅτι οἱ ἄνδρες ἐκόντες ἄκοντες εἶνε εὐπειθέστατοι εἰς τὰς γυναῖκας τόσον, ὥστε νὰ προτιμήσῃ ὁ Ἀδὰμ τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ ἢ ἐκεῖνην τῆς κυρίας του!

Ὡστε ἡ πρώτη γυνὴ ἔδειξε σθένος, καὶ ὁ πρῶτος ἀνὴρ ἀδυναμίαν χαρακτήρος. Μὲ ὅλα ταῦτα ἡ δύστυχῆς γυνὴ θεωρεῖται ἡ πηγὴ ὧν τῶν κακῶν καὶ κακῶν! Ἀλλὰ διὰ τοῦτο τὸ σπουδαῖον προπατορικὸν ἔκγονον ἡμεῖς, ἀμάρτημα, πταίσομεν καὶ οἱ δύο, καὶ ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ κακοῦ, νὰ εἰπωμεν καὶ ἡμεῖς, ἐτέθη εἰς τὴν φαντασίαν τῆς νεοδόξου ἢ φιλοπροόδου Εὕας ὑπὸ τοῦ πρώτου ἐχθροῦ τῆς, τοῦ ὄφeos. Ἐπρεπεὶν ὁμοίως νὰ ἐρωτήσωμεν τὴν Εὕαν, ἂν παρεδέχετο τὸν καλὸν κάγαθον ὄφιν τῆς ἐχθρῶν ἢ φίλον. Εἶνε περίεργον νὰ μάθῃ τις, ἂν ἡ Εὐα, ἀπὸ ἐρυγεν ἀπὸ τὸν παρὰ δαίμον, ἔδειξεν ἀντιπάθειαν ἢ στοργὴν πρὸς τὰ μῆλα.

Οἱ Ἐδραῖοι ὁμοίως οὐδέποτε κατηγόρησαν τὰς γυναῖκας ἔνεκα τῆς Εὕας.

Εἰς πολλὰ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μέρη βλέπομεν τὴν γυναῖκα παραδεδωμένην πρὸς τὰ ζῷα. Ἐν ταῖς Παροιμίαις ἡ γυνὴ ἔχει τὸ μέρος τῆς. Εἰς αὐτὰς ἀναγινώσκεται: «... συνευφραίνου μετὰ γυναῖκα τῆς ἐκ νεότητός σου. Ἐλαφὸς φιλίας καὶ πῶλος, σὼν χαρίτων ἀμελήτω σοι, ἡ δὲ ἰδέα ἡγείσθω σοι καὶ συνέστω σοι ἐν παντὶ καιρῷ».

Ἡ Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ Σειρᾶχ περὶ γυναικὸς διαλαμβάνει, ἐν οἷς καὶ τὰ ἐξῆς οὐχὶ ὥραται. «Συνοικῆσαι: λέοντι καὶ δράκοντι εὐδοκήσω, ἢ συνοικῆσαι μετὰ γυναικὸς πονηράς».

Ἄς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων, τὸ πρυφερόν τοῦτο ἔργον ποίημα: Ὁ ἐρῶν ποιητής, ὁ Σολομών, ὁμοιάζει τὴν ἐρωμένην Σούλαμίτιδα πρὸς περιστέραν. Ἡ Συναγωγὴ καὶ ἡ Ἐκκλησία μας ἡρμήνευσαν ἀλληγορικῶς ἔργον τὴν ποίησιν ταύτην. Οἱ ἑρμηνευταὶ διαδίστατοι τὴν ἐνῶσιν τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο ἀδιάφορον, ἡμεῖς ἀναφέρομεν στίχους τινάς, χάριν τῆς παρομοιώσεως, καὶ ἀφίνομεν τοὺς σχολιαστὰς καὶ ἐρμηνευτάς. Ὁ ποιητὴς Σολομών λοιπὸν παρομοιάζει τὴν γυναῖκα πρὸς τὴν περιστέραν. Ἡ παραβολὴ εἶνε ἐπιτυχής. Οἱ ἀρχαῖοι ἐξήρουν τῶν περιστέρων τὴν ἀγνείαν καὶ τὴν καθαριότητα. Τὸ συναφθὲν ζεῦγος μένει ἀδιαχώριστον διὰ παντὸς τοῦ βίου.

Ὁ Ἀριστοτέλης γράφει, ὅτι ἔχουσα ἑκατέρω τὸν αὐτὸν καὶ ἄλλον οὐ προσέεινται. Καὶ ὁ Αἰλιανὸς ἐπαινεῖ τὴν συζυγικὴν πίστιν τῶν περιστερῶν. Τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ ὁ Πλίνος.

Καὶ ἡ τρυγὼν φημίζεται διὰ τὴν σωφροσύνην της. Ἡ ciakravakl εἶνε εἶδος κήσης φημιζμένης ἐν ταῖς Ἰνδαίαις διὰ τὴν συζυγικὴν πίστιν, ὡς ἐν Εὐρώπῃ θεωρεῖται ἡ τρυγὼν. Ἀλλ' ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ θέμα μας — δηλαδή εἰς τὸ Ἄσμα Ἀσμιά τω ν. Ὁ ποιητὴς λέγει περὶ τῆς ἐρωμένης, ὅτι ἔχει τὰς σιαγόνας ὡς τρυγόνος, ἀλλ' ἐξόχως προσαγορεύεται ὡς περιστέρα. «... καλὴ περιστέρα μου, ἐλθέ σοι περιστέρα μου ἐν σκέπῃ τῆς πέτρας. «... σὺ περιστέρα μου, δεῖξόν μοι τὴν ὄφιν σου καὶ ἀκουσόν με τὴν τωνήν σου, ὅτι ἡ φωνὴ σου ἡδεῖα καὶ ἡ ὄψις σου ὡραία... ἐγὼ καθεύδω καὶ ἡ καρδιά μου ἀγρυπνεῖ· φωνὴ ἀδελφίδου μου κρούει ἐπὶ τῆς θύρας· ἀνοιξόν μοι, ἡ πλησίον μου, ἀδελφή μου, περιστέρα μου, τελεία μου... μίαν ἐστὶ περιστέρα μου· ἔδοσαν αὐτὴν ὀθυγάτρας καὶ μακαριοῦσιν αὐτὴν βασιλίςσα...» Ἐπίσης εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο ποίημα παρομοιάζονται οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐρώσης φίλης πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς περιστέρας. Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο. Ἐπίσης ἀναγινώσκειται «... τρίχωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν, ἃς ἀπεκαλύφθησαν ἀπὸ τοῦ Γαλαάδ. Ὀδόντες σου ὡς ἀγέλας τῶν κεκαρμένων... Οἱ μαστοὶ σου ὡς δύο κερδοὶ δορκάδος, οἱ νεμόμενοι ἐν κρίνοις...» Δεῦρο ἀπὸ Λιβάνου ἀπὸ κεφαλῆς Σενεὶρ καὶ Ἀερμὼν ἀπὸ μανδρῶν λεόντων ἀπὸ ὀρέων παρδάλων.

Τέλος χωρὶς νὰ ἀναφέρωμεν ἄλλα ἀποσπάσματα, ἡ γυνή — οἷα καὶ ἂν εἶνε αὕτη — παραβάλλεται μὲ πολλὰ ζῷα ἄλογα χάριν ἐπαίνων.

Ἀφίνομεν τὴν Παλαιὰν Διαθήκην καὶ ἐρχόμεθα εἰς τὴν Νέαν. Ἡ Νέα λέγει εἰς τὴν γυναῖκα «Θάρσει, θύγατερ, ἡ πίστις σέσωκέ σε. Πορεύου καὶ μηκέτι ἀμάρτανε. Ὁ ἀναμάρτητος ὕμῶν, πρῶτος τὸν κλίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω». Ὅντως θεῖται λέξεις. Ἐπειτα καὶ ὁ Ἀπόστολος εἶπε «... σὺν ἐνὶ ἄρσεν ἡ θῆλυ, πάντες γὰρ ὑμεῖς» εἰς ἐστὶ ἐν Χριστῷ... Καὶ ὁμως μὲ ὅλας αὐτάς τὰς οὐρανίας ἐκφράσεις, καὶ ὅλον ὅτι ἡ γυνὴ υπερβαίνει τὸν ἄνδρα διὰ τὴν θεοσέβειαν, χριστιανοὶ τινες ἐξηυτέλησαν τὴν γυναῖκα. Εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τὸ προπατορικὸν ἀμάρτημα, ὁ ὄφις, τὰ μῆλα, ἡ Εὐα. Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο. Ἡ γυνή, ἡ γυνή ἡ ἀφορμὴ

ὄλων τῶν κακιῶν, εἶνε ὁ διάβολος, ὁ πειρασμός. Οἱ καλοὶ κληρικοὶ καὶ πατέρες — τινὲς ἐννέεται — ἐπιτίθενται κατὰ τῆς γυναικὸς — τοῦλάχιστον μὲ τὸ στόμα. Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο. Κἄτ' περισσότερον.

Ἐπίστευον ὅτι κατὰ τὴν δευτέραν Παρουσίαν, ὁ Ἀδάμ, δηλὰ δὴ, οἱ ἄνδρες, θ' ἀναλάβῃ τὴν πλευράν του, ἐξ ἧς ἡ Εὐα ἐσχηματίσθη, καὶ δὲν θ' ὑπάρχωσι τότε γυναῖκες! Δὲν ἀρκεῖ καὶ τοῦτο, ἀκόμη χειρότερον. Ἀπίστευτον ὅμως, ἀλλὰ δυστυχῶς εἶνε ἱστορικὴ ἀλήθεια. Ἄγιοι τινὲς πατέρες ἐδόξαζον ὅτι ἡ γυνὴ δὲν εἶνε ἄνθρωπος, ἀλλὰ... ζῷον ἄλογον. Μάλιστα ζῷον. Εἰς ἐπίσκοπος ἤθελε νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ γυνὴ δὲν ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, συνεπῶς δὲν ἔχει ψυχὴν. Ἡ δοξασία προῦχῶρει. Αἱ γυναῖκες βεβαίως εἶχον πολλοὺς συνηγόρους. Τέλος τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 583 συγκροτεῖται Σύνοδος ἐν Μακῶνι τῆς Γαλλίας, πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος τοῦτου! Ὁ Σαινφορᾶς γράφει ὅτι εἰς πολλὰς συνεδρίας, ἐγένοντο συζητήσεις· πολλὰ αἰ γινώμαι. Ἡ ἀρεσις τοῦ δόγματος τοῦτου ἦτο σκανδαλώδης. Τέλος ἡ ἀγία αὕτη Σύνοδος ἀπεφάσισεν, ὅτι αἱ γυναῖκες ἔχουν ψυχὴν, ὅτι αἱ γυναῖκες εἶνε ἄνθρωποι.

Βλέπετε, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ παρομοίσεως γυναικὸς πρὸς τὰ ζῷα, ἀλλὰ ὅτι τὸ ὥρατον φύλον εἶνε αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἄλογον ζῷον. Εὐτυχῶς ἡ θρησκευτικὴ αὕτη ἀρεσις ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ πάντες πιστεύομεν ὅτι ἡ γυνὴ δὲν εἶνε ἄλογον ζῷον. Τώρα αἱ γυναῖκες δὲν πρέπει νὰ δυσχερευθῶν, ἂν τις φιλόσοφος ἡ ποιητής, τὰς παραβάλῃ, ὡς θὰ ἴδωσι, πρὸς ζῷα ὅχι τόσο ἐυγενή, ἀφοῦ ἄγιοι πατέρες ἔδειξαν τόσῃ ἀγένειαν, καὶ παχυλὴν ἀμάθειαν.

(ἀκολουθεῖ)

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

Guy de Maupassant

POZA

Αἱ δύο νεαρὲς γυναῖκες φαίνονται ὡς θαμμένοι ὑπὸ δάσος ἀνθέων. Εἶνε μόναι εἰς τὸ ὑπερμέγεθες Λανδώ, τὸ ὅποιον εἶνε κατάφορτον ἀπὸ ἀνθοδέσμας ὡς γιγαντιαῖον κἀνιστρον. Ἐπὶ τοῦ προσθίου καθίσματος δύο ἀνθοδόχαι ἐκ λευκοῦ λαϊστορηχοῦ εἶνε πλήρεις Μενεξέδων τῆς Νικαίας, καὶ ἐπὶ τοῦ δέρματος τῆς ἀρκτου, τὸ ὅποιον καλύπτει σωρεῖαν ρόδων μιμᾶζων, γαρυφάλων, μαρ-

γαριτών, κρίνων και πορτοκαλανθών περιδεδεμένων με ταινίας μεταξίνους, φαίνονται ως βυθισμένα τὰ δύο λεπτά σώματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπιφαίνονται ἀπὸ τὴν ποικιλόχρωμον καὶ ἀρωματώδη ἐκείνην κλίνην μόνον οἱ ὦμοι, οἱ βραχίονες καὶ ὀλίγον ἐκ τῶν περιχορμίων, ἐξ ὧν τὸ μὲν εἶναι γαλάζιον καὶ τὸ ἄλλο λιλά.

Ἡ μάστιγξ τοῦ ἡνιόχου φέρει θύσανον ἀπὸ ἀνεμῶνας, τὰ φάλαρα τῶν ἵππων εἶνε στολισμένα με ραδινέλαις καὶ οἱ τροχοὶ με βρεξεδά· εἰς τὴν θέσιν δὲ τῶν φανῶν δύο στρογγύλαι ἀνθοδέσμαι· ὑπερμεγέθεις, φαίνονται ὡς δύο μάτια παράδοξα τοῦ κηλινδουμένου ἐκείνου καὶ ἀντισμένου ζῳου.

Τὸ λανθῶ διατρέχει με ταχὺν τροχασμὸν τὴν ὁδὸν Ἀντίθ προηγούμενων, ἐπομένων, συμπαρευομένων πολυαριθμῶν ἄλλων ὀχημάτων ἀνθοφόρων, γεμάτων ἀπὸ γυναῖκας χωμένες ὑπὸ κῦμα μενεξέδων. Διότι εἶνε ἡ ἑορτὴ τῶν ἀνθέων ἐν Κάναις.

Φθάνουν εἰς τὴν λεωφόρον τῆς Φονσιέρ ὅπου γίνεται ὁ ἀνθοπόλεμος. Καθ' ὅλον τὸ μήκος τῆς ἀπεράντου δενδρστοιχίας διπλῇ σειρᾷ ὀχημάτων ἀνθοστολιστῶν πηγαίνει καὶ ἔρχεται ὡς ταινία ἀτελεύτητος. Ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ῥίπτονται ἄνθη, τὰ ὅποια διέρχονται· εἰς τὸν ἀέρα, ὡς σφαῖρα, κτυποῦν τὰ δροσερὰ πρόσωπα, στροβιλίζονται καὶ πίπτουν εἰς τὸν κονιορτόν, ὅθεν σμήνην ἀγυιοπαίδων τὰ μαζεύουν.

Πλήθος πυκνὸν παρατεταγμένον ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων καὶ συγκρατούμενον ἐκεῖ ὑπὸ τῶν ἐρίππων χωροφυλάκων, οἵτινες διέρχονται βαναύτως καὶ ἀπώθουν τοὺς πεζοὺς περιέρχους, ὡς διὰ νὰ μὴ ἐπιτρέψουν εἰς τοὺς χυδαίους ν' ἀναμιχθῶν με τοὺς πλουσίους, — παρατηρεῖ βορβοῦν ἄλλ' ἥσυχον.

Οἱ ἐπὶ τῶν ὀχημάτων καλοῦν ἀλλήλους, ἀναγνωρίζονται, μυδραλιοβολοῦνται με τριαντάφυλλα. Ὁχημα πλήρες γυναικῶν ἐνδεδυμένον κόκκινα, ὡς διαβολάκια, ἐλκύει καὶ γοητεύει τοὺς ὀφθαλμούς. Κύριός τις, ὁμοιάζων πρὸς τὰς εἰκόνας τοῦ Ἑρρίκου Δ', ἐκσφενδονίζει με εὐθυμον ζωηρότητα μεγάλην ἀνθοδέσμην κρατουμένην ἀπὸ ἐλαστικόν. Καὶ ἐκ τοῦ φόβου κτυπήματος, αἱ γυναῖκες κρύπτουν τὰ μάτια καὶ οἱ ἄνδρες κύπτουν τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ τὸ χαριτωμένον βλῆμα, ταχὺ καὶ εὐπειθές, διαγράφει καμπύλην καὶ ἐπιστρέφει πρὸς τὸν κύριόν του, ὥστε τὸ ἐκσφενδονίζει ἀμέσως πρὸς νέον πρόσωπον.

Αἱ δύο νεαραὶ γυναῖκες κινοῦν με ἀμφότερας τὰς χεῖρας τὸ ἐμπλοστᾶσθαι τῶν καὶ δέχονται χάλαζαν ἀνθοδεσμῶν· ἔπειτα δὲ

μετὰ πόλεμόν μιᾶς ὥρας, ὀλίγον κουράσμεναι ἐπὶ τέλους διατάσσον τὸν ἀμαξηλάτην ν' ἀκολουθήσῃ τὴν παραλίαν ὁδὸν τοῦ κόλπου Ζουάν.

Ὁ ἥλιος βυθίζεται ὀπισθεν τοῦ Ἑγρέλου διαγράφων μαύρην, ἐπὶ δύσεως πορώδους, τὴν δαντελωτὴν σκιαγραφίαν τοῦ μακροῦ βουνοῦ. Ἡ γαληνιαία θάλασσα ἀπλοῦται, γαλανὴ καὶ διαυγὴς μέχρι τοῦ ὀρίζοντος, ὅπου συγχέεται με τὸν οὐρανόν, καὶ ὁ στόλος ἀγκυροβολῶν εἰς τὸ μέσον τοῦ κόλπου, φαίνεται ὡς ἀγέλη κερατωδῶν ζῳῶν, ἀκινήτων ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Ζῳῶν τῆς Ἀποκαλύψεως σιδηροφράκτων ὡς κωφῶν, με λεπτοὺς ἰστούς ὡς πτερὰ καὶ μάτια, τὰ ὅποια ἀνάπτουν ὅταν ἐπέρχεται ἡ νύξ.

Αἱ νεαραὶ γυναῖκες ἐξηπλωμέναι ὑπὸ τὸ βαρὺ μαλλωτὸν σκέπασμα, παρατηροῦν ἐν χαυνώσει. Ἐπὶ τέλους ἡ μία λέγει.

— Ὑπάρχουν βραδείαις τόσον ὠραίαις, ποῦ ὅλα φαίνονται καλὰ. Δὲν εἶν' ἔτσι Μαργώ;

Ἡ ἄλλη ἀπήντησε.

— Ναί, ἀλλὰ πάντοτε λείπει καὶ τι.

— Τί; Ἐγὼ εἶμαι ἐντελὴς εὐτυχής. Δὲν μοῦ λείπει τίποτε.

— Ναί, ἀλλὰ λησμονεῖς καὶ τι. Ὅσον καὶ ἂν εἶνε ἡ εὐεξία ποῦ ναρκώνει τὸ σῶμά μας, ἐπιθυμοῦμεν πάντοτε καὶ τι περισσότερο διὰ τὴν καρδίαν.

Καὶ ἡ ἄλλη μειδιῶσα·

— Ὀλίγον ἔρωτα;

— Ναί,

Ἐσιώπησαν βλέπουσαι ἐμπρός, ἔπειτα δὲ ἡ ὀνομαζομένη Μαργαρίτα ἐπιθύρυσεν·

— Ἡ ζωὴ δὲν μοῦ φαίνεται ὑποφερτὴ χωρὶς αὐτό. Ἐχω ἀνάγκην ν' ἀγαπῶμαι ἐγὼ καὶ ἀπὸ ἑνα σκυλὶ. Ἀλλως τε ὅλαι εἴμεθα ἔτσι, ὅτι κιὰν λὲς Σιμώνη.

— Μὰ ὅχι φιλιότη μου. Προτιμῶ νὰ μὴ με ἀγαπᾷ κανεὶς παρὰ ὅστις δὴποτε. Νομίζεις ὅτι θὰ μοῦ εἶνε εὐχάριστον π. χ. νὰ ἀγαπηθῶ ἀπὸ ... ἀπὸ ...

Ἀνεξήτει παρὰ τίνος ἡδύνατο ν' ἀγαπηθῇ καὶ με τὸ βλέμμα διατρέχει τὸ εὐρὺ τοπεῖον. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῆς, ἀφοῦ ἔκαμαν τὸν γυρὸν τοῦ ὀρίζοντος συνήντησαν τὰ δύο μεταλλικὰ κομβία, τὰ ὅποια ἔστειλον ἐπὶ τῶν νώτων τοῦ ἀμαξᾶ, καὶ προσέθηκε γελῶσα «ἀπὸ τὸν ἀμαξᾶν μου».

Ἡ κερὰ Μαργώ ἐμειδίασε μάλιστα καὶ εἶπε ταπεινοφρόνως·

— Σὲ βεβαίω ὅτι εἶνε πολὺ διασκεδαστικὸν νὰ σὲ ἀγαπᾷ ἑνὰς ὑπηρετῆς σου. Αὐτὸ μοῦ συνέβη δύο ἢ τρεῖς φορές. Ἐρχοῦ καὶ ματιαῖς τόσῃ ἀστείαις, ποῦ σούρ-

χεται ν' αποθάνῃς ἀπὸ τὰ γέλοια. Φυσικὰ φαίνεται τοσοῦτον μᾶλλον αὐστηρά, ὅσον περισσότερον ἐρωτευμένος εἶνε, ἔπειτα τοὺς ἀποπέμψεις μίαν ἡμέραν μετὰ τὴν τυχοῦσαν πρόφασιν, διότι θὰ εἶνε γελοῖον νὰ διακρίνη τις τὸ πρᾶγμα.

Ἡ κυρία Σιμώνη ἤκρατο μετὰ τὸ βλέμμα ἀτενές, ἔπειτα δὲ εἶπε·

— Ὅχι βεβαίως, ἡ καρδιά τοῦ λακέ μου δὲν θὰ σοῦ ἐφαίνετο ἐπαρκής. Ἀλλὰ διηγήσου μου πῶς διέκρινας ὅτι σ' ἀγαποῦσαν;

— Τὸ διέκρινα ὅπως καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἄνδρας, ὅταν ἐγένοντο ἡλίθιοι.

— Οἱ ἄλλοι δὲν μοῦ φαίνονται ἐμένα κουτοὶ ὅταν μ' ἀγαποῦν.

— Βλάκες, φιλότατή μου, ἀνίκανοι νὰ ὁμιλήσουν, ν' ἀπαντήσουν, νὰ ἐννοήσουν ὅ,τι δῆποτε.

— Ἀλλὰ σὺ τί ἡσθάνεσο ὅταν σ' ἐρωτεύετο κανεὶς ὑπηρετής. Ἦσο... πῶς νὰ πῶ; ... ἐκολακεύεσο; ἐσυγκινεῖσο;

— Συγκίνησιν, ὅχι· ἐκολακευόμην ὅμως ὀλίγο. Πάντοτε ἡ γυναῖκα κολακεύεται διὰ τὸν ἔρωτα ἀνδρὸς οἰουδῆποτε.

— Τί λές, Μαργώ!

— Ναί, φιλότατή. Θὰ σοῦ διηγηθῶ ἓνα περίεργον γεγονός· ποῦ μοῦ συνέβη. Θὰ δῇς τί περίεργον καὶ συγκεχυμένον εἶνε τὸ αἰσθημά μας εἰς τοιαύτην περίπτωσιν.

Πρὸ τεσσάρων ἐτῶν εἶχα μείνει χωρὶς καμαριέρα. Εἶχα δοκιμάσει τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, τὰς εὗρηκα ἀκαταλλήλους καὶ εἶχα ἀπελπισθῇ σχεδόν, ὅτε ἀνέγνωσα εἰς τὰς μικρὰς ἀγγελίας μιᾶς ἐφημερίδος, ὅτι κὸρη γνωρίζουσα ῥάψιμον, κέντημα καὶ κόμωσιν, ἐζήτηε θέσιν καὶ ὅτι εἶχε κάλλιστα συστατικά. Ὡμίλει ἄλλως τε ἀγγλικά. Ἐγραψα πρὸς τὴν σήμεριον διευθύνσιν καὶ τὴν ἐπιούσαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον παρουσιάσθην. Ἦτο ἀρκετὰ ὑψηλή, λεπτή, ὀλίγον ὠχρὰ μετὰ ἥθος πολὺ συνεσταλμένον. Εἶχεν ὠραῖα μαῦρα μάτια, χρῶμα θελκτικὸν καὶ μοῦ ἔκαμε καλὴν ἐντύπωσιν.

Τῆς ἐζήτησα τὰ πιστοποιητικά της· καὶ μοῦ ἔδωκεν ἓνα ἀγγλικόν, διότι ὡς ἔλεγεν, εἶχεν ὑπηρετήσει εἰς τῆς Λαίδης Ράϋμβελ, ὅπου εἶχεν ὑπηρετήσει δέκα ἔτη. Τὸ πιστοποιητικὸν ἔλεγεν, ὅτι ἡ νέα εἶχεν ἀναχωρήσει αὐτοβούλως διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ὅτι τὸ μόνον διὰ τὸ ὅποιον ἠδύνατό τις νὰ τὴν κατηγορήσῃ κατὰ τὴν μακρίαν τῆς ὑπηρεσίαν, ἦτο ὀλίγη γαλλικὴ φιλαρέσκεια.

Ἡ σεμνοτυφία τῆς ἀγγλικῆς φράσεως

μ' ἔκαμε νὰ γελάσω ὀλίγον καὶ ἐκράτησα ἀμέσως αὐτὴν τὴν θαλαμηπόλον.

Εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου αὐθημερόν, ὠνεμάζετο δὲ Ῥόζα.

Μετὰ ἓνα μῆνα τὴν ἐλάτρευα.

Ἦτο εὖρημα, μαργαρίτης, φαίνόμενον.

Ἐγνώριζε νὰ κτενίζῃ μετὰ πολὺ, πολὺ γοῦστο, διώρθωνε τῆς θαντέλαις τοῦ καπέλου καλλίτερα ἀπὸ μοδίстан, ἤξευρε μάλιστα καὶ νὰ ῥάβῃ φορέματα.

Ἦμην ὅλη θαυμασμός διὰ τὰ προτερήματά της, διότι δὲν εἶχα ποτὲ ὑπηρετηθῇ τὸσον τελείως.

Μ' ἐνέδουε ταχύτατα μετὰ μίαν ἐλαφρότητα εἰς τὰ χέρια καταπληκτικὴν.

Ποτὲ δὲν ἡσθάνόμην τὰ δάκτυλά της εἰς τὸ δέρμα μου καὶ δὲν ὑπάρχει πλεὺς δυσάρεστον πρᾶγμα δι' ἐμέ, ἀπὸ τὴν ἐπαφὴν τῶν χειρῶν ὑπηρετρίας. Μετὰ κατέλαβε τότε ἕξις ὀκνηρίας μεγάλης, τὸσον εὐχάριστον μοῦ ἦτο νὰ ἐνδύωμαι ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ὑπὸ τῆς ντροπαλῆς ἐκείνης νέας, ἡ ὅποια πάντοτε ἐκοκκίνιζε λιγάκι καὶ ποτὲ δὲν ὠμίλει. Ὅταν ἐδραίνα ἀπὸ τὸ λουτρό, μ' ἐπεριποιεῖτο, ἐνῶ ἐγὼ ἔπαιρνα ἓνα μικρὸν ὕπνον εἰς τὸν καναπέ μου.

Τὴν ἐθεώρουν, πίστευσέ μου, ὡς φίλην μᾶλλον κατωτέρας τάξεως παρὰ ὡς ὑπηρετρίαν.

Ἐνα πρωτὶ ὁ θυρωρὸς μου ἐζήτησε μυστηριωδῶς νὰ μοὶ ὁμιλήσῃ. Ἐξεπλάγην καὶ εἶπα νὰ ἔλθῃ. Ἦτο ἄνθρωπος τῆς ἐμπιστοσύνης, παλαιὸς στρατιώτης, ἄλλοτε ὀρδινάντζα τοῦ ἀνδρός μου.

Ἐφαίνετο στενοχωρημένος δι' αὐτὸ ποῦ ἠθέλε νὰ μοῦ πῇ. Ἐπὶ τέλους εἶπε μετὰ τραύλισμα:

— Κυρία, κάτω ἦλθεν ὁ ἀστυνόμος τῆς συνοικίας.

Τὸν ἠρώτησα ἀποτόμως·

— Καὶ τί θέλει ἔδω;

— Θέλει νὰ κάμῃ ἔρευναν εἰς τὸ μέγαρον.

Ἀναμφιδόλως ἡ ἀστυνομία εἶνε χρήσιμος, ἀλλὰ τὴν συχαίνομαι. Μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν εἶνε εὐγενὲς ἐπάγγελμα. Καὶ ἀπήντησα θυμωμένη ὅσον καὶ προσβεβλημένη.

— Διατί αὕτῃ ἡ ἔρευνα; Πρὸς ποῖον σκοπὸν; Δὲν τοῦ ἐπιτρέπω.

Ὁ θυρωρὸς εἶπε:

— Λέγει ὅτι ἓνας κακοποιὸς κρύπτεται ἐδῶ.

Τότε ἐφοδύθηκα καὶ διέταξα νὰ εἰσαγάγουν τὸν ἀστυνόμον, διὰ νὰ τοῦ ζητήσω ἐξηγήσεις.

Ἐπεταί τὸ τέλος.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1ον

Οικιακή χρῆσις τῆς ἁμμωνίας.

Εὐχρηστοτάτη εἰς πάντα καθαρισμὸν εἶναι ἡ ἁμμωνία εἰς ὑγρὰν κατάστασιν, ἐξαλείφει πᾶσαν κηλίδαν κυρίως δὲ ποιοῦνται χρῆσιν αὐτῆς εἰς καθαρισμὸν τῶν μαύρων μαλλίνων ὑφασμάτων, τῶν ὀπείων ἀποκαθιστᾷ ζωηρότερον τὸ χρῶμα, ἐν ᾧ τοῦναντίον ἀμυρῶν τὸ τῶν βρμβακερῶν. Αἱ ἀκαθαρσίαι καὶ αἱ κηλίδες τῶν κατόπτρων καὶ τῶν ὑέλων ἐξαλείφονται εὐκολώτατα διὰ πανίου ἐμβραχέντος εἰς ἁμμωνίαν.

Εὐκολώτατα ἐπίσης καθαρίζονται αἱ ἐλαιουργαίαι, καὶ αἱ κεχρωματισμέναι θύραι καὶ παράθυρα. Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ἐν τεμάχιον φλανέλλας εἰς τὸ ὁποῖον, ἀφ' οὗ βραχὴ μὲ θερμὴν σαπωνάδα, νὰ προστεθῇ μικρὰ ποσότης ἁμμωνίας.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Ρ.)

*

2ον

Μέσον τοῦ γράφειν ἐπὶ λινῶν ὑφασμάτων.

Ἀνάμιξον λεύκωμάδου μὲ ἴσην ποσότητα ὕδατος καὶ κτύπησον καλῶς τὸ μίγμα τοῦτο, ἀκολουθῶς πέρασον τὸ ὑγρὸν διὰ λεπτοῦ τινος ὑφάσματος καὶ ἀνάμιξον μετὰ λεπτῆς κίνεως κινηθάρως (θειούχου ὕδραργύρου). Διὰ τοῦ ὑγροῦ τούτου δύναται τις νὰ γράφῃ ἐπὶ λινῶν ὑφασμάτων. Ἀφοῦ δὲ ξηρανθῶσι τὰ γράμματα σιδηρόνομον διὰ θερμοῦ σιδήρου, καὶ καθίστανται τὰ γραφέντα ἀνεξίτηλα.

I. P.

3ον

Ῥόδωρ Κολωνίας (superfine).

(Formule de I. M. Farina)

Esprit	de vin	1,1	litre
Essence	de romanin	3,1	grammes
»	de petit grain	3,1	»
»	de lavande	3,1	»
»	de cédrat	3,1	»
»	de portugal	6,2	»
»	de citron	3,1	»
»	de bergamote	1,3	»
»	de néroli	2,4	»
Eau	de fleurs d'orange	50	»

Κατέργασον ἐπὶ 24 ὥρας καὶ διήθησον.
(Nouveau Journal des connaissances utiles).

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ἀδινύμα ε'.

Τί εἶνε ἐκεῖνο ποῦ ἔχει πατέρα, μάννα, γυναικα, παιδιὰ καὶ ποτὲ δὲν χαίρεται.

Γρίφος

ΠΑΝΤΤΑ

Τετράγωνον

```

      P   .   .
P   .   .   .
      Δ   .   P
      .   P   .

```

*

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ Δ'. ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ

ἄμην—νῆμα—μήν

Ἐλυσαν αὐτὸ ἡ δεσποινὶς Α. Μαλιὰ καὶ οἱ κ.κ. Ἀντώνιος Στραβοπόδης, Θεοδωρακόπουλος καὶ Καμπίτης διδάσκαλος.

*

ΛΥΣΙΣ ΠΡΟΒΑΗΜΑΤΟΣ

Ἐκ τοῦ περιέχοντος ἀγγείου τὸ πᾶν τῶν 10 ὀκάδων λαμβάνομεν 3 ὀκάδας καὶ πληροῦμεν τὸ ἀγγεῖον τὸ περιλαμβάνον τὰς 7 ὀκάδας, κατόπιν πληροῦμεν τὸ αὐτὸ ἀγγεῖον καὶ πάλιν τὸ κανώνωμεν εἰς τὸ περιλαμβάνον τὰς 7 καὶ πάλιν πληροῦμεν ἐκ τρίτου τὸ περιλαμβάνον τὰς 3 ὀκάδας καὶ προσθέτομεν ἐκ τοῦ περιέχοντος τὰς 3 ὀκάδας, τὸ ὑπόλοιπον. Ὡστε εἴχομεν θέσει 6 ὀκάδας εἰς τὸ περιλαμβάνον τὰς 7, καὶ ἀφοῦ ἐπληρώσαμεν πάλιν τὸ περιλαμβάνον τὰς 3 ὀκάδας ἀποπληρώσωμεν ἐκ τούτου τὸ περιλαμβάνον τὰς 7 ὀκάδας καὶ ἔχομεν λοιπὸν πληρώσει τὸ περιλαμβάνον τὰς 7, μᾶς εἰμὲν 2 ὀκάδες εἰς τὸ περιλαμβάνον τὰς 3 ὀκάδας καὶ μία ὀκά εἰς τὸ μεγάλης χωρητικότητος ἀγγεῖον. Κατόπιν τὸ πλῆρες ἀγγεῖον τὸ περιλαμβάνον τὰς 7, τὸ χύνομεν εἰς τὸ μεγάλο ἀγγεῖον τὸ περιέχον τὴν 1 ὀκάν καὶ οὕτω ἔχομεν 8 ὀκάδας εἰς τὸ μεγάλης χωρητικότητος ἀγγεῖον καὶ 2 εἰς τὸ περιλαμβάνον τὰς 3 ὀκάδας. Κατόπιν λαμβάνομεν τὰς 2 ὀκάδας τὰς ἀναπολειφθείσας εἰς τὸ περιλαμβάνον τὰς 3 καὶ τὰς χύνομεν εἰς τὸ περιλαμβάνον τὰς 7 κατόπιν ἐκ τοῦ μεγάλης χωρητικότητος ἀγγείου τοῦ περιέχοντος τὰς 8 ὀκάδας πληροῦμεν τὸ περιλαμβάνον τὰς 3 καὶ οὕτω ἔχομεν τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τοῦτέστιν 5 ὀκάδας εἰς τὸ μεγάλης χωρητικότητος ἀγγεῖον 2 ὀκάδας εἰς τὸ περιλαμβάνον τὰς 7 καὶ 3 ὀκάδας εἰς τὸ περιλαμβάνον τὰς 3.

Τὴν ἀνωτέρω λύσιν ἐπέφευγαν ἡμῖν ἡ δεσποινὶς Πιερὶνα Φ. Κούμανη καὶ ὁ I. Βουτσινῆς.